

SLOVENSKI UČITELJ

1914

VERI

OMIKI

UŽGOJI

**GLASILO SLOVENSKIH KRŠČANSKIH
UČITELJSKIH
IN KATEHETSkih DRUŠTEV**

ŠTEV. 6.

LETNIK XV.

TISK KATOLIŠKIH TISKARN V LJUBLJANI

Vsebina:

	Stran
Že zopet Foerster. (Prof. dr. J. Demšar)	105
O ponavljalni šoli. (J. M.)	112
Zoper pristaše prevrata. (A. Čadež)	113
Šolska kuhinja. (F. Zemljanova)	115
Ljubezen do poklica pomaga učitelju, da premaga tudi trpke dni. (Antonija Štupca, Maribor)	118
Učitelstvu novomeškega in črnomaljskega okraja. (Ivan Štrukelj)	121
Spisne vaje in naloge. (B—ski)	122
Katehetski vestnik: Katehetsko gibanje	124
Katehetske beležke	126
Zgledi	127
Učiteljski vestnik: Učiteljske vesti	128
Naša zborovanja	130
Vzgoja	131
Raznoterosti	133
Slovstvo in glasba	136
Razno. (Na ovitku.)	

»Slovenski Učitelj« izhaja sredi vsakega meseca. Celoletna naročnina 4 krone. (Naročnina in članarina za »Slomškovo zvezo« 5 kron; naročniki-člani »Društva slovenskih katehetov« plačajo tudi 5 kron; naročniki, ki so člani obeh društev, plačajo 6 kron.) Spisi in dopisi se pošiljajo uredništvu do 4. vsakega meseca. Reklamacije, naročnino, dopise sprejema: Uredništvo »Slovenskega Učitelja« v Ljubljani.

Urednika: A. Čadež, katehet v Ljubljani; Fr. Jaklič, nadučitelj, drž. in dež. poslanec.
Natisnila Katoliška tiskarna. — Oblastem odgovoren Ivan Rakovec.

SLOVENSKI UČITELJ

Glasiló slovenskih kršćanskih učiteljskih
===== in katehetskih društev. =====

Last „Slomškove zveze“ in „Društva slov. katehetov“.

Letnik XV.

V Ljubljani, 15. junija 1914.

Štev. 6.

Prof. dr. J. Demšar:

Že zopet Foerster!

Na dunajskem pedagoškem kongresu leta 1912. je prvi predaval starosta katoliških pedagogov Willmann. S svojimi lepimi mislimi in častiljivim nastopom je poslušalce očaral. Čim večkrat pa so se naslednji predavatelji sklicevali na Willmanna, tembolj je med udeležniki kongresa ginilo zanimanje zanj. Neki gospodični, ki je po prvem predavanju ginjena jokala, je bilo proti koncu tečaja Willmannovo ime že malodane zoprno. Podobno je s Foersterjem. Resen mož se je za glavo prijel, ko je slišal, da je za majnikov sestanek katehetskega društva napovedano predavanje o uporabnosti Foersterjevih spisov pri našem vzgojnem delu. »Ali je naše vzgojeslovje res tako neplodovito, da je pri nas vedno in povsod le Foerster in Foerster? V »Slovincu« Foerster, v »Času« Foerster, v »Učitelju« Foerster, v »Mentorju« Foerster, v »Zori« Foerster! Ali nima pedagogika nobene samostojnosti več, da se le na Foersterja opira?

Zdrava narava se vsakemu pretiravanju protivi. Toda dejstvo je, da je Foerster med pedagogi zaslovel kot malokdo. »Zgodovina pedagogike bo (glede vzgoje volje) imela podčrtati dvoje imen: Kerschensteiner in Foerster.« (Pedag. letopis. 1911. Str. 7.) Previden pedagog s tem dejstvom računa. In recimo, da ni vredno, govoriti o Foersterju, potem je tembolj potrebno razpravljati o njem, da nas s čudno močjo, ki jo ima, ne potegne, kamor bi mu ne bilo vredno slediti ali kamor bi mu slediti niti ne smeli.

Foersterjevo ime je med nami že čudovito poljudno. Ali smo si pa tudi tako na jasnem glede ciljev njegovega vzgojnega dela in glede pomena njegovih spisov za naše delo? Zdi se nam, da Foersterja marsikdo krivično sodi in da je prišlo do takih krivičnih sodb deloma po »zaslugi« njegovih najboljših častilcev.

Foerster je skozi in skozi prežet lepega idealizma (»Čas« 1914. Str. 173.). Kaj čuda, ako ima na idealno misleče ljudi tak vpliv. Ali je pa v Foersterjevem duhu, da ga v navdušenju zanj navajamo kot prvo in zadnjo avtoriteto tudi glede najvažnejših nraštvenih in vzgojnih načel? Kdor pozna Foersterja le iz citatov po naših listih, si lahko ustvari mnenje, da se ima Foerster za iznajditelja plemenitih vzgojnih misli, za katere

se imamo predvsem zahvaliti krščanstvu in ki bi si jih vsak vzgojitelj mogel razbrati iz naših šolskih knjig za veronauk, če ne že iz ljudskošolskega katekizma.

Važnejši kot vsa zunanja disciplinarna sredstva sta Foersterju molitev in samozatajevanje, ki učitelja usposobita, da ob vseh težavah ohrani do konca pouka mirno resnobo (Schule und Charakter. — Schuld und Sühne. Str. 44.). Kdor ni dosegel višje stopnje gospodstva nad poželenjem in strastmi, temu Foerster odreka zmožnost, soditi o težjih vzgojnih vprašanjih (Sexualethik. Str. 6.). Res poboljševalno ne bo mogel vplivati na izkvarjenega človeka, kdor si ni znal pridobiti ponižnosti, v kateri se zaveda svojih lastnih slabosti (Staatsbürgerliche Erziehung. Str. 194.). Vzgojni cilj je Foersterju vzgoja volje. Sredstvo za dosego tega cilja so pred vsem vzvišene misli in vaja, za katero pa ni treba velikih dejanj. S pogosto izvršenimi majhnimi dejanji se krepi volja. Z zmagami v vsakdanjih rečeh raste moč duha.

Ali so katoliškemu vzgojitelju te misli nove? Res, zavzamemo se, ko slišimo hvaliti jih z vseučiliške stolice, odkoder so bile že zdavnaj pregnane; zagledamo te misli v novi obliki, zato se zbudí v nas zanje nenavadna pozornost; stopijo nam pred oči v okviru moderne življenja, in zazde se nam tudi same moderne. Ali je bilo pa treba šele Foersterja, da smo prišli do teh lepih vzgojnih misli? Krivico delajo Foersterju tisti, ki se tako sklicujejo nanj in tako govore o njem, kot bi se imel on za odrešnika, ki je šele posvetil v temo naših etičnih in vzgojnih nazorov. Povprašajmo v tem oziru njega samega!

Ni je skoro važnejše vzgojne misli, pri kateri bi Foerster izrecno ne opozarjal, da jo je krščanstvo že od nekdanj poznalo, predvsem tisto krščanstvo, ki ga nam je ohranila katoliška Cerkev. (Primeri n. pr. Sexualethik. Str. 13.) Moderne, ki Cerkvi očitajo, da so se njena vzgojna načela in sredstva izkazala za pomanjkljiva in nerabna, Foerster krepko zavrne: »Da je bilo v srednjem veku mnogo nenravnosti, je brezdvomno res; toda čudno zaslepljeni so ljudje, ki nerodna leta evropskih narodov pripisujejo Cerkvi na račun. Strmeti moramo le, kakšne junake čistosti in svetosti je znala Cerkev zbuditi v nasprotju z vsemi naravnimi vzori, ki jih je imel tedanji bojeviti čas. Žal, da ne moremo tem kritikom kulturnega dela Cerkve dati v vzgojo onega divjega človeštva izza preseljevanja narodov — morda bi potem s strahom spoznali, kako krhko je bilo to človeštvo in bi ne govorili več z visokega zrakoplova zaničljivo o silnem vzgojnem delu krščanstva (Sexualethik. Str. 94.).

Nekaj moderne je, z eno roko jemati od Cerkve pridobitve njenega tisočletnega kulturnega dela in ji z drugo roko biti v obraz. Foerster za svoje delo te mode ne pozna. S hvaležnostjo govori o Cerkvi in o tistih, ki so na temelju katoliških načel delali za vzgojo mladine. Ob 75-letnici dvornega svetnika Willmanna meseca aprila l. l. je izšla knjiga, posvečena spominu na njegovo vzgojno delo; Foerster je z lepim člankom,

priobčenim v tej knjigi, stopil v krog hvaležnih častilcev enega najodličnejših katoliških pedagogov.

Sami smo s svojimi citati ponekod razkričali Foersterja kot moža, ki prodaja za svoje, kar je dobil od krščanstva. Njegova dela drugače govore. To moramo poudariti resnici na ljubo in v obrambo naše stvari; ker tudi naši katoliški stvari ne služimo, ako se vedemo, kot da bi nam v npravstvenih in vzgojnih načelnih vprašanjih ne bila prva avktoriteta Cerkev. Da bi pridobili zase omahljivce, se nekako potajimo; toda na misleče ljudi vplivamo le z neomajnim zaupanjem na moč naše vere. Nemškemu vseučiliškemu profesorju Ruvillu, ki je l. 1909. prestopil iz protestantizma v katoliško Cerkev, je končni nagib za prestop dala tista adločnost, s katero le katoliška Cerkev zahteva človeka zase, ker — si je mislil učenjak — Gospod ni mogel postaviti take cerkve, za katero bi človek brez krivde smel biti brezbrizen. (Ruville, Zurück zur hl. Kirche. Str. 35.) Odločnost katoliške Cerkve mislečega moža ni odbijala, bila mu je eden izmed znakov njenega božanstva. Svojege zaupanja do katoliških npravstvenih in vzgojnih načel ne prikrivajmo, tudi Foersterjevi slavi na ljubo ne! Sicer bi pa iz njegovih del res na vse prej morali sklepati kot na to, da hoče Foerster rasti na račun Cerkve ali krščanstva sploh. Neprimerno citiranje njegovih del bi mu moglo delati krivico.

Še druga stvar je, v kateri bi nejasnost glede Foersterjevih vzgojnih nazorov in glede uporabnosti njegovih del mogla biti nevarna. Ali ne dela Foerster za npravno življenje, ki naj ne pozna vere, za takozvano poštenost, ki krščanske npravne zahteve odklanja kot neporabne ali vsaj nepotrebne? Te dni je rekel neki predavatelj: »V tem se ločimo od Foersterja, da vodimo mladino k nadnaravnemu življenju, Foerster pa hoče n a r a v n e junake.« Dvomimo, da bi se, kar se Foersterja tiče, dala ta trditev dokazati.

Pri uporabi modernih vzgojnih del je treba vsekako velike previdnosti. Da se s samim pobijanjem verskega življenja slabo služi človeštvu, resni del današnjega sveta priznava. »Pa kako rešimo svet nesreče, v katero ga sili propad nenpravstvenosti? Z vero ne! Torej z npravstvenimi navodili in nagibi brez vere.« Mnogo lepega in porabnega je v navodilih in nagibih, ki jih podajajo brezverske družbe za povzdigo npravstvenosti. Kaj pa, ako je človek ustvarjen za nadnaravni posmrtni namen, ki se s samimi naravnimi sredstvi ne da doseči! Ali sem dobrotnik mladine, ako sem jo vodil po lepih krajih, kjer bi končno tudi sama našla pot, pa sem jo sredi pota kjer si sama nikamor ne more pomagati, malomarno zapustil? Cilj vsake resne vzgoje mora biti, pomagati človeku, da doseže namen, ki nam je dan vsem, pomagati mu, da pride do popolne sreče, ki je v posesti božje neskončne dobrote. Kdor vzgaja mladino brez ozira na ta cilj, bo največkrat vzgojil kvečemu Sienkiewiczve Petronije, katerim je pri vseh njihovih krasnih naravnih zmožnostih slednjič vendarle vse smešno, življenja nevredno.

Ali hoče Foerster vzgojo brez vere? Bil je član brezverske nemške etične družbe; v njenih zapiskih nahajamo v l. 1895. tudi Foerster-

jevo predavanje: »Boj zoper znanost«. Izkušnja pri vzgojnih tečajih za dečke in deklice v Curihu pa ga je izučila. Kolikor moremo soditi iz njegovih del, ima brezversko vzgojo, in naj bo tudi najboljša, za popolnoma nezadostno.

Vendar nam je pri uporabi Foersterjevih spisov treba previdnosti, posebno pri uporabi tistih spisov, ki jih je namenil mladini. Ne smemo pozabiti, da govori Foerster v teh delih mladim ljudem, ki vere ne poznajo. Njim je izložil krščanske npravne nauke iz verskih nauk ter jim jih podaja brez ozira na vero, dasi je razloček med njim in med pristaši brezverskih družb za povzdigo npravnosti: ti iščejo n a r a v n i h vzgojnih moči za to, da bi mogli izhajati brez vere, Foerster si želi z naravno poštenostjo pomagati le tam, kjer se veri siloma brani dostop.

Zopet trdimo, da bi ne delal v duhu Foersterjevih nazorov, kdor bi s pomočjo njegovih navodil hotel vzgojiti n a r a v n e junake, ki bi živeli značajno le, ker jim to veleva čut časti in samozavesti, brez ozira na nadnaravne resnice. Foerster hoče, naj se, kjer je le mogoče, njegova navodila za naravno poštenost izpopolnijo z versko vzgojo; v vseh svojih vzgojeslovnih spisih poudarja to, v zadnjih še bolj kot v prvih. »Krščanska vera je nebeški ogenj, ki vse dragocene dušne moči poglobi in utrdi in jih oprusti nečistih primesi.« (Österr. Rundschau 1914, majeva št., str. 260.) »Moč, ki jo ima vera nad spolnim življenjem, je tako nenadomestljiva, da r e s n i č n a zdržnost — izvzemši posamezne redke slučaje — brez verske vzgoje sploh ni mogoča.« (Sexualethik. Str. 223.) Veliko da Foerster na čut časti in samozavesti, toda poudarja, da more edino vera ločiti čut resnične časti od samega zunanjega nezdravega čuta. (Schuld und Sühne. Str. 200.) Zaupanje v naše versko-vzgojno delo se mora poživiti, ako opazujemo, kako pretehtava Foerster ta in oni poizkus moderne pedagogike, kako vsakemu vse prizna, kar je dobrega na njem, da nobene stvari enostransko ne zametuje, pa ne le enkrat kot izraz svojega najtrdnjšege prepričanja navaja besede sv. Pavla: »Drugega temelja nikdo ne more vložiti razen tega, ki je vložen, ki je Kristus Jezus.« (Primeri n. pr. Staatsbürgerliche Erziehung. Str. 183.)

Kakor pogostokrat pa tudi govori Foerster o velikem pomenu vere za vzgojo, nekaj prav katoliških vzgojnih sredstev pa vendar nikoli ne omenja: velikega vpliva, ki ga ima služba božja zlasti na mladino, moči, ki je v pobožnosti do Matere božje, vzgojnega pomena sv. zakramentov ne pozna. Zdi se mu sicer, da mora imeti spoved že kot naravno vzgojno sredstvo velik pomen; natančneje mu sv. zakramenti niso znani in žal, da mu niso; gotovo bi bil sicer lahko še bolj vesel uspehov svojega sicer pleme-nitega prizadevanja.

Ako Foersterjeva navodila v nadnaravnem zmislu izpopolnimo, jih tudi katoliški vzgojitelji pri svojem šolskem delu ne bomo rabili brez izdatnih koristi. Vzgojne ideje imamo; črpajmo jih iz bogatega zaklada naših vedno veljavnih npravstvenih nauk; obliko za te ideje pa vzemimo

tam, kjer jo najprimernejšo najdemo. Kaj je v Foersterjevih delih v tem pogledu za nas posebno porabnega? Omenimo le nekaj malega!

Ni lahko, pri poučevanju zadeti p r a v i t o n. Ako govorim v šoli vedno le v vzvišenih besedah in se nikoli ne ponižam do vsakdanjega življenja učencev, bom morda v učencih zbudil spoštovanje do svojih besed; podana navodila se jim bodo pa vendar zdela tuja, nekaj takega, kar ni zanje. Kdor pa nasprotno zna govoriti iz življenja in za življenje, je v nevarnosti, da navodilo za življenje obrača na smešno stran in s tem že naprej pokvari vsak resen vtis. Foerster govori mladini dosledno resno-domače; prebiranje njegovih spisov ne bo brez vpliva na naš ton v poučevanju.

Znamenje močnega značaja je, ako zna človek svojo o b l a s t vselej p l e m e n i t o izrabiti. Učitelji in vzgojitelji smo po vsem delu, ki ga imamo, v nevarnosti, da tu in tam nehote pojmujeemo vzgojno oblast kot deček, ki je na vprašanje, kaj da bo, odgovoril: »Oče bom, da bom otroke tepel.« Foerster je po pravici nasprotnik tisti sili, s katero hoče avktoriteta le p o z u n a n j e vplivati na podložne, ne da bi priporočal slabotno prijenljivost. Resno preudarimo, jasno zapovejmo, potem pa zahtevajmo z resno odločnostjo, le nikoli ne tiransko! Tudi pri najresnejših opominih govori iz Foersterja resnično spoštovanje do učencev brez preziranja, pa tudi brez prilizovanja. Srčno veren učitelj ima do vsakega svojih učencev odkrito spoštovanje; naravni dar obzirnosti pa ni dan vsakemu; večkrat se je treba zanj šele truditi; prebiranje primernih nagovorov na mladino, tudi Foersterjevih, v tem oziru ni brez pomena.

»To so stvari, stare kot zemlja! Kaj originalnega povej!« je rekel abiturient tovarišu, ki je iz slovstvene zgodovine glasno prebiral poglavje o Marku Pohlinu. Tak je človek; kaj o r i g i n a l n e g a hoče, posebno mladina. Najresnejši нравni nauk ostane včasih brez vtisa. Učenec se ne uglobi vanj. Uglobil bi se pa v nauk, ako bi se mu ne podal z besedami, ki jih je že tolikrat slišal, da si pri njih ničesar več ne misli. Mučna, toda potrebna naša naloga je, da iščemo za učence zanimive stvari, na katere nauk navežemo. Ako bi Gospod na zemlji deloval dandanes in v naših krajih, bi nam najbrž v pojasnilo svojih naukov povedal druge prilike kot o smokvi, vinogradu in ribji mreži. On je vedno vzel snov za svoje prilike iz življenja tistih, katerim je govoril, in največkrat celo iz dogodkov, ki so se prav takrat vršili pred očmi njegovih poslušalcev. Kako lepo navodilo je to za nas, ako smemo reči — kako moderno! Dečki v ponavljalni in obrtni šoli ter dijaki srednjih let imajo za resne нравne nauke posebno malo naravnega zanimanja. Živo pa jih mnogokrat v teh letih zanina tehnika. Ali bi se ne dal marsikateri nauk navezati na zgled iz tehnike ali se pojasniti po njih? Foerster rad take primere rabi. Za hujše izkušnje n. pr. se je treba pripraviti s podvojeno močjo, kot tudi v lokomotivi vse piha in vre v podvojeni meri, kadar je treba nastopiti pot v breg. Tudi Foerster večkrat najprej opozori učence na ta in oni dogodek, ki se je pojavil v njihovi družini, pri katerem si niso vedeli pomagati. Učenci začutijo, da so pouka potrebni in se začno zanimati za stvar.

Čimbolj se dandanes znanstveno in domače - prezirljivo, teoretično in praktično dokazuje, da je versko-nravna vzgoja brez pomena, tembolj je potrebno, da je katoliški vzgojitelj, posebno katehet v svojih navodilih za življenje k o n k r e t e n. Lepe ascetične knjige imamo, toda za odrasle in med temi večinoma le za tiste, ki imajo za seboj že bogate izkušnje in dolgo pot navadnega krepostnega življenja. Kako naj iz teh knjig govorim mlademu človeku, celo otroku! In vendar ta še prav posebno potrebuje konkretnih navodil, sicer ne najde zveze med življenjem in med nravnimi, posebno ne med versko-nravnimi nauki; na potu je, da versko-nravne nauke kot nerabne zavrže.

Foerster je v svojih navodilih k o n k r e t e n. Tudi črevelj, ki ga otrok zjutraj obuva, tudi knjiga, ki jo najde na tleh, ni brez pomena za nravno življenje otrokovo. Zdi se, da Foerster pri naravni vzgoji največ da na vajo v dobrih delih, več kot na čut časti in samozavesti. Kakšen preobrat povzroči v človekovi duši vsako tudi najmanjše, toda do pičice natančno izvršeno delo; zrasle so v človeku notranje moči, nanovo se je vzbudilo veselje do rednega življenja. Opozarjati mlade ljudi na vsakdanje priložnosti za dobra dela, navajati jih, da te priložnosti porabijo, to je najboljša o b r a m b a nravnih nauk, boljše kot vse lepe besede in kot vsi zgledi, ki le prevečkrat ostanejo zunaj naše duše. Človek, ki je v mladosti pod vodstvom vernega vzgojitelja prišel do tega, da je res okusil lepoto nravnega življenja, ne bo nikoli mogel iz prepričanja reči, da so naši versko-nravni nauki neporabni in tudi po najhujših poznejših zablodah ne bo izgubil domotožja po srečnem življenju v očetovi hiši, ki mu bo lajšalo vrnitev.

Moderni trdijo, da je naše nravoslovje s svojim nadnaravnim ciljem, z nadnaravnimi nagibi in sredstvi nekaj nenaravnega, celo nekaj protinaravnega. Nočejo se povzpeti do nadnaravnega, zato naj verni vzgojitelj stopa previdno doli do naravnih, časnih dobrin, ki jih nudi človeku življenje po versko-nravnih naukih Kristusovih; po lastnem razmišljanju naj pa pride mladi človek do prepričanja, da Bog od nas ničesar ne zahteva, kar bi nam ne bilo v resnično srečo in da človek ne more prelomiti božje postave, ne da bi s tem škodoval samemu sebi. Foerster dokazuje to na lepih slučajih, vzetih iz življenja mladih ljudi. Ne kaže pa pri tem na manj pomembne, negotove materialne posledice dobrih in zlih del; ampak opozarja na n a r a v n e p o s l e d i c e v i š j e g a r e d a, ki jih imajo lahko naša dela, na notranje veselje in dušno žalost, na napredek v dobrem in na padec v slabše, na dober zgled, ki pridobi bližnjega in s katerim stanovitni človek kljub vsem zunanjim porazom končno zmagá, in na poraz, ki ga maščevalni človek slednjič doživi v svoji notranjosti, četudi je nasprotnika navidezno premagal.

Najsrečnejši je človek, ki v zapovedih in prepovedih vidi izraz božje volje. Ni modra tista pedagogika, ki vse svoje zahteve opravičuje. Na otroka redno tudi najbolj vpliva kratek pa jasen ukaz brez utemeljevanja. Toda z leti rastejo nagoni in teženje nagonov je večkrat močnejše kot

je glas razuma. Človek ne reče: »Ako je ukazano, morajo nagoni ubogati,« ampak sklepa nazaj: Kar mi vsiljujejo naravni nagoni, mi ne more biti prepovedano.« Energična volja vzgojiteljeva v takih slučajih kratkoma nadomesti, kar manjka slabotni volji učenčevi. Pogostokrat je pa le treba mlademu človeku pojasnitve, da more iz srca odločiti se za krepost, da ne vidi v vzgojitelju le tlačitelja, ki hoče s silo zatreti v njem vse plemenite nagone mlade narave. Foerster priporoča vzgojitelju, naj v mladih ljudeh išče dobrih strani njihovega značaja in s temi naj izkuša pobiti zle nagone. Mlad človek je n. pr. rad uporen. Morda sam ne ve, zakaj. Lahko, da je ta upornost le izraz nagona po samostojnosti. Ali bi se ne dalo takemu mladeniču dopovedati, da je najplemenitejša neodvisnost — neodvisnost od zlih nagonov.

Najplemenitejše čuvstvo je ljubezen; toda kolikrat ljubezen ni ljubezen in koliko je treba včasih razumnosti in volje, da človek to spozna. Z razlogi se v takih slučajih pri človeku večkrat nič ne opravi, še manj s porogljivimi besedami, ki lahko vzgojitelju za vselej zapro srce mladega človeka; plemenito stran ljubezni je treba poslati v boj proti njeni slabi strani: »Ali hočeš ljubljenemu človeku res dobro? Torej!« Idealno misleči ljudje takim razgovorom niso nedostopni. Mladenič začuti v sebi željo, da bi se izkazal; svojo moč hoče pokazati; zato mu je zoprno misliti na pokorščino, potrpežljivost, ponižnost in druge takozvane ženske kreposti. Nekoliko pojasnila in marsikdo spozna, da bo malokdaj lepše pokazal svojo močatost kot ravno v izvrševanju teh večkrat tako preziranih kreposti.

Kjer se mnogo poučuje, tam se navadno malo posluša. Zato priporoča Foerster, da pouk menjavajmo s primernim razgovorom, v katerem pomagamo učencem, da sami iščejo priložnosti za vajo v posameznih krepostih, da si sami izkušajo rešiti navidezna nasprotja in zasledujejo človeška dela v njihovih posledicah. Tudi vzgojno metodo samovlade nam podaja Foerster kot izvedljivo. Katoliškim vzgojiteljem samovlada učencev ni neznana stvar; v naših Marijinih, zlasti dijaških kongregacijah je najdosledneje izpeljana. V Avstriji so se prvi poizkusi samovlade učencev z zadovoljivimi uspehi uvedli menda na dež. realni gimnaziji v Mödlingu. Mož z tako izrazitimi nazori, kot je Foerster, zasluži, da zasledujemo njegovo delo. Kje se bo ustavilo, kdo ve? Zanimanje, ki ga je njegovo dosedanje delo vzbudilo med nami, pa kaže vsaj na veselo dejstvo, da je med našim učiteljstvom mnogo plemenitega idealizma, ki bo najbogateje poplačan tam, kjer se najlepši ideali najlepše ustvarjajo — pri vzgojnem delu, kateremu temelj je Kristus.

J. M.:

O ponavljalni šoli.

Z zakonom z dne 28. februarja 1874. l. se je ustanovila na Kranjskem ponavljalna šola. Spričo dejstva, da na Kranjskem niti ena četrtna ljudskih šol nima celodnevne pouka in da se zaradi oddaljenosti, pomanjkanja prostora in iz drugih vzrokov v 7. in 8. letu mnogo otrok oprusti šolskega obiskovanja, se z njeno ustanovitvijo ni lahko sprijazniti. Vendar ima pa tudi ponavljalna šola svojo dobro stran. V ponavljalni šoli ima učitelj pred seboj le učence zadnjih dveh šolskih let, kar mu omogoči, da jih laže pripravlja neposredno za življenje nego v vsakdanji šoli, kjer mu zlasti zaradi pouka v oddelkih nedostaja časa za to. Uvaževati je pa tudi, da prav mnogo učencev nikoli ne pride v najvišji razred ali oddelek. To dejstvo je dalo v Nemčiji povod ustanovitvi takozvanih »Abschlussklassen«. Kaj nam pomaga nadalje osemletna šolska dolžnost, ko pa sedé učenci po tri ali še več let v enem in istem oddelku. Ker jim pouk ne more nuditi dovolj novega več, se zlasti nadarjenim učencem sčasoma pouk omrzi, tako da postanejo včasih največji zanikarježi. Iz teh razlogov mi je pod obstoječimi razmerami ponavljalna šola ljubša nego v drugih kroninah uvedene olajšave v šolanju.

Nujna želja pa je, da bi odločilni krogi razmišljali, kako bi bilo ponavljalno šolo reformirati. Predvsem bi kazalo učni čas vsakdanje šole v zimskem polletju za en dan na teden skrócić, da bi se na ta dan poučevalo v ponavljalni šoli, kjer bi nam ta čas mnogo več koristil nego v vsakdanji šoli.

V mestih in trgih si prizadevajo širiti zlasti s predavanji izobrazbo med preprosto ljudstvo. Ako hočemo tudi kmetiško ljudstvo povzdigniti na višjo stopnjo kulture, je v prvi vrsti potrebno, da se izvede kar najradikalnejša reforma ponavljalne šole. Ponavljalna šola je bila še pred nekaj leti prava pastorka. V prvih tridesetih letih njenega obstanka se ji niti potrebne učne knjige niso preskrbele. Za posamezne razrede, za pouk v oddelkih itd. imamo razne specialne metodike, le za ponavljalno šolo nimamo nobenega takega navodila, dasi bi bilo isto učiteljstvu, zlasti začetnikom, neobhodno potrebno. Zato se pa ni čuditi, če je ponavljalna šola doslej le životarila, bila učitelju in učencem le trn v peti in dostikrat več škodovala nego koristila.

Tem večja je torej zasluga c. kr. okraj. šol. nadzornika gospoda Ljud. Stiasnega, ki se je prvi spomnil ponavljalne šole ter se, spoznavši njeno bolezen, trudi, da pomore hirajoči bolnici na nože. Po njegovem prizadevanju in pod njegovim vodstvom so se v krškem in litijskem okraju prirejale na ponavljalnih šolah hospitacije ter sestavljale zbirke spisnih nalog in učnih slik za ponavljalne šole. Omenjeni šolnik je sestavil za ponavljalne šole tudi prepotrebni učni knjigi, namreč ~~zbornico~~ in čitanko.

Ponavljalni šoli je bila v prvi vrsti posvečena tudi letošnja okrajna učiteljska konferenca za krški okraj. Nadzornik Lj. Stiasny se je v svojem poročilu bavil zlasti s ponavljalno šolo. Opozorivši najprej učiteljstvo na razliko med nekdanjo in sedanjo ponavljalno šolo, je poudarjal važnost in potrebo domačih nalog tudi za ponavljalce. Potem je obširno razpravljajal o spisnem in računskem pouku.

Gdč. Likar in naduč. t. Skulj sta sestavila podrobni učni načrt za prvi turnus ponavljalne šole. Po daljši, prav živahni debati je konferenca sprejela predlagani učni načrt. Okrajna učiteljska konferenca za litijski okraj je izdelala pa drugi turnus. Želeti je, da izide ves podrobni učni načrt v tisku, da se bo moglo po njem ravnati tudi učiteljstvo drugih okrajev.

Medtem ko so še pred nekaj leti učenci ponavljalne šole ubijali čas s prepisovanjem in z analizo, so sedanje ponavljalne šole krškega in litijskega okraja prave kmetijske, oziroma gospodinjske šole. Da je pa ponavljalna šola kos svoji nalogi, je nujno potrebno, da se ji odmeri več časa, da se postavno določi, kdaj sme učenec prestopiti v ponavljalno šolo itd. Zato naj bi se učiteljska društva in okrajne učiteljske konference posvetovale, kako naj bi se preosnovala ponavljalna šola. Na podlagi rezultatov teh posredovanj bi potem posebna enketa izdelala načrt za preosnovo ponavljalne šole ter ga predložila učni upravi.

A. Čadež:

Zoper pristaše prevrata.

Dostikrat smo imeli že priliko poudarjati, da šola v moralnem oziru malo doseže, ako je domača vzgoja otrokova diametralno nasprotna vsemu, kar more šola v nrvstvenem oziru nuditi. Kljub temu šolski vzgojitelji ne smejo zamuditi nobene prilike, da ne bi polagali v srca šolo-obveznih otrok semena zveličavnih, pa tudi zdravih nrvstvenih nauk, da ne bi skušali razpršiti in uničiti krivih nazorov, škodljivih predsodkov, ki so se jih otroci morda že navzeli iz nepremišljenih pogovorov staršev ali drugih izkvarjenih ljudi. — Dandanes katehet in učitelj tudi o prevratnih in pogubonosnih nazorih socialnih demokratov ne moreta in ne smeta molčati. Vprašanje je le, kako naj se borita zoper pristaše prevrata?

Socialna demokracija je stranka prevrata in prekucije; največ uspeha bi žela, če bi mogla v svoje vrste pritegniti učiteljstvo, kar se ji je tuintam že dobro sponeslo. Učiteljstvo ima otroke v oblasti in potom socialno-demokraškega učiteljstva bi se mase najlaglje prepojile s prevratnim duhom. Zato pa bi bila največja nesreča, če bi se ta kuga razpasla med krogi, ki imajo šolstvo v rokah. Socialna demokracija hoče odpraviti verstveni pouk iz šole in družine; hoče zadušiti misel na Boga in s tem

zavest odgovornosti pred Bogom. V programu socialnih demokratov je razporoka, razpad monarhije itd.

Kako naj torej šola deluje zoper socialno demokracijo?¹

1. Indirektno s tem, da mladino poučuje in vzgaja za zveste kristjane in dobre državljane. Krščanski nauk naj bo v šoli ne samo nekaj, kar se za silo še trpi, ampak poglobljena zadača, kateri naj služijo bolj ali manj vsi drugi predmeti. Ljubezen do otrok in do pouka in pa goroka v nema bodita vodnici vsakega kateheta. Posebno se je treba pomuditi pri onih naukih, ki jih socialna demokracija napada, zavrača in taji, kakor: Posmrtno življenje, neumrjočnost človeške duše, božja neskončna pravičnost, plačilo in kazen po smrti, božja ustanovitve sv. Cerkve itd. Temeljite razlage je treba pri poglavjih o laži, krivi prisegi, tatvini, čistosti in nečistosti in o zakonu.

Predvsem pa naj vsi vzgojni činitelji skrbe, da se mladina privadi p o k o r š č i n i. Kljubovanju in lenobi treba napovedati neizprosni boj. Ni male važnosti, če se v pričo otrok čimvečkrat poudarja, naj vestno in skrbno izvršujejo svoje dolžnosti, naj pomagajo staršem pri delu, kolikor in kadar je možno, da se tako izognejo lenobi. Delo je potrebno, pa tudi častno za vsakoogar. Vsakdo mora delati. Tudi obisk šole je delo, kajti delavec ni samo tisti, ki izvršuje delo z rokami, marveč tudi oni, ki mora delovati z umom. Vsakega delavca moramo spoštovati, ker vsakdo je za prosep človeške družbe potreben, četudi je njegovo delo najnižje vrste. Vsak delavec pa zasluži tudi primerno plačilo, ki se mu ne sme krajšati ali pritrgovati.

Dalje mora vzgojitelj mladino privajati, da zna štediti in varčevati, zakaj uprav zapravljivost in pohlep po uživanju je ono netivo, ki najbolj redi in podžiga socialno demokracijo. — Prezreti pa ne smemo slednjč tega, kar je v današnjih z demokratičnim duhom prepojenih časih najnevarnejše: s o v r a š t v o m e d s t a n o v i. Teža šola ne sme nikakor in nikdar ne pospeševati in ne gojiti; to naglašamo, ker je mnogokrat nevarnost prav na dlani. Šola naj pokaže, da zna ceniti in vpoštovati tudi dušo manj nadarjenega, preprostega in revnega otroka; šola naj skuša zatreti toli ukoreninjeno misel, kakor da so otroci bogatejših slojev za kaj višjega rojeni. Bog ne sodi po zunanosti, ker ne gleda na osebo, ampak na srce; — to svetopisemsko resnico naj skuša udejestviti tudi šola. Šola torej ne sme razločka delati med revnimi in bogatimi, med nadarjenimi in duševno zaostalimi otroki; tudi zunanost otrokova ne sme vplivati na učitelja, ki mora kazen in plačilo, hvalo in grajo odmerjati po zasluženju brez ozirov na osebo, na zunanjo prikupljivost ali na veljavo in na stališče staršev. Enako naj šola skrbi, da se bo čedaljebolj izgubljala stanovska razlika tudi med otroki samimi.

V življenju svetnikov je dobro opozarjati na one svetnike, ki so se posebno odlikovali v ljubezni do bližnjega. (Sv. Alojzij, sv. Karel

¹ »Korr. bl.« 1914, št. 8.

Boromejski i. dr.) S pridom se omenja tudi, kako se sedanji misijonarji med posameznimi rodovi žrtvujejo — ne da bi pričakovali kakega zemeljskega plačila.

Direktno zoper socialno demokracijo v šoli nastopati — menda ne kaže, vendar mnenja v tej stvari niso soglasna. Nekateri pravijo: Sila nas priganja, potreba časa, v katerem živimo, zahteva, da tudi o socialni demokraciji ne molčimo, zakaj otrok ne učimo za šolo, marveč za življenje. Mladino treba oborožiti zoper bodoče nevarnosti. Mladenič bo prišel med svet, kjer bo morda slišal zabavljati čez državo, čez vero, čez cerkvene naprave in praznike; časopisi (svobodomiseln) bodo pomagali: to bo zbudilo v njem sovraštvo do postave, do predstojnikov, do boljše preskrbljenih, do Cerkve. Ali taki žalostni pojavi ne pridičujejo dovolj glasno, da je treba nastopiti že v šoli s preventivnimi sredstvi, s poukom in pojasnjevanjem. Kdaj pa? Kadar prilika nanese in je pričakovati, da se bo pouk izvršil neprisiljeno in s primerno previdnostjo, da ne bo razburjenja in žalitve. Še celo nemški cesar Viljem II. je ob nastopu svoje vlade (l. 1889.) v svojem povelju zapisal to-le: »Že mladino moramo poučiti, da so nauki socialnih demokratov božjim postavam nasprotni in da so v svojih posledicah neizvedljivi. Taka pojasnila je dolžna mladini že šola preskrbeti.« Vse pa previdno in o primernem času!

F. Zemljanova:

Šolska kuhinja.

Najvažnejša in najlepša dolžnost, ki jo ima vsaka žena, naobražena in preprosta, bogata ali siromašna, je gospodinjstvo. Če hoče žena, da bo kdaj srečna sama, srečna njena družina, da bo srečen njen narod, mora biti predvsem dobra gospodinja. Gospodinjstvo je oni pojem, ki vsebuje narodov napredek in njegovo srečo ali pa obratno njegovo propast in nesrečo. Gospodinjstvo je močna vez, ki družni ne le posamezne družine, ampak cele narode. Pač srečna ona družina, ki ima dobro, vrlo gospodinjo, ki jo zna čuvati, vzgajati in jo ohraniti zdravo, zadovoljno in srečno!

O, kako lepo, častno in sveto nalogo ima žena kot gospodinja, pa naj je ta milostiva, ali pa preprosta ženica, le žal, da se je zaveda premalo. Kje pa je še na svetu človek, ki bi imel lepšo, pa tudi težavnejšo nalogo, kot jo ima gospodinja! Ona mora biti vse, — ne samo dekla, — ampak tudi gospodarica v hiši, tovarišica možu, mati in vzgojiteljica otrokom, čuvajka družini, — gospodinja mora biti solnce družine.

Kdor pa hoče tako težko nalogo prevzeti, ta se mora zavedati, da ji bo težko kos. Za vsako važno delo je treba priprave, kaj šele za najvažnejše! Vsa brezmejna škoda, ki jo trpi marsikateri narod v zdravstvenem, vzgojnem, pa tudi v moralnem oziru, izvira odtod, ker pogrešamo dobrih gospodinj. Da se število pijancev še ni zmanjšalo, je vzrok slabo gospodinjstvo.

Pa mnogokrat niso ženske same krive slabega gospodinjstva. Ne! Saj so naše žene pridne, vztrajne in dovezetne za vse dobro, torej tudi za gospodinjstvo, le prilike nimajo, kjer bi se mogle izučiti.

Marsikatero dekle zraste v razmerah, kjer nima prilike priučiti se gospodinjstva. Komaj odraste šoli, je že primorana s trebuhom za kruhom. Ako slučaj hoče, da se tako dekle kdaj omoži, o — koliko gorja in bede pride v družino! Žena bi rada, pa ne zna. Mož ji očita zanikarnost in zapravljalnost in s prepirom se začinja dan, s prepirom konča. Pekel se naseli v tako družino, ki okuži otroke, moža pa tira v krčmo, v žganjarno. Ali je pa zameriti ženi? Ne! Le pomilujemo jo. Pomislila ni, pa tudi vedela ni, kaj vse mora znati in vedeti, preden hoče biti gospodinja. Nihče je ni poučil, ubožice! Najžalostneje je pa to, ker se ne zaveda vzroka in vira vse nesreče. Povsod ga išče, le tam ne, kjer bi ga našla, — namreč — v slabem gospodinjstvu. Resničen je rek, ki pravi: »Žena slaba gospodinja, mož dober pijanec.« Seveda so tudi izjeme, kakor povsod. Zato je pa vse prizadevanje abstinentov, vse delo in ves boj proti največjemu našemu sovražniku — proti alkoholu, brezuspešen, dokler jim ne pristopi dobra, vrla gospodinja na pomoč, ki bo znala, — ne s pridigami, ampak z vzornim gospodinjstvom, z dobro kuho in skrbno snago pridržati moža in sinove doma. Mož mora imeti najpreje prijeten dom, kjer se dobro in zadovoljno počuti, potem šele bo mogel opuščati krčme.

Kako, kje in odkod pa dobiti dobrih gospodinj? Z neba nam ne padejo, poskrbeti si jih moramo sami. Zatrjuje se, da je najboljša, kar se more dati narodu — dobro gospodinjstvo. Zato je najvažnejše žensko vprašanje — gospodinjstvo, za katero delajo ne le ženske, ampak tudi moški. Tudi po Kranjskem prireja deželni odbor z velikim uspehom *g o s p o d i n j s k e t e č a j e*, ustanavljajo se *g o s p o d i n j s k e š o l e* itd. C. kr. ministrstvo za bogočastje in nauk pa je izdalo odlok, ki določa, da se lahko uvede zadnje leto gospodinjstvo za deklice kot neobvezni predmet na vseh javnih šolah, kjer so sredstva za ustanovitev, vzdrževanje in vodstvo stalne šolske kuhinje. Vse to je živ dokaz, kako važno je dobro gospodinjstvo za narodov razvoj in napredek. Velikega pomena je ta odlok c. kr. ministrstva, toda mnogo jih je mnenja, da so deklice s trinajstimi leti še veliko preotročje, da bi smatrale gospodinjski pouk resno, da so premlade ter da je čas med šolsko dobo in dobo, ko postane taka deklica res gospodinja, predolg. Proč s takimi pomisleki! Čimpreje se vadi deklica dobrega gospodinjstva, tem večje veselje dobi, tembolj ročna in spretna postane. Z velikim zanimanjem in pazljivostjo slede teoretičnemu kakor praktičnemu pouku. Doma pripovedujejo, kaj so slišale v šoli, kaj so kuhale, kako pospravljale itd. ter s tem zbudijo zanimanje in večje veselje do gospodinjstva tudi pri svojih materah. Izkušnja me uči, da se z mladimi deklicami vred vzgajajo večkrat tudi njihove matere.

Kako se oživotvori taka šolska kuhinja? Pri nas je krajni šolski svet izvolil poseben šolski odbor za eno leto, in sicer šest udov, tri ženske

in tri moške. Nadalje je v šolskem odboru krajni šolski predsednik, župan, šolski voditelj, učiteljica tečaja in po en zastopnik tistih faktorjev, ki enkrat za vselej ali vsako leto prispevajo večje doneske za vzdrževanje šolske kuhinje. Šolski odbor izvoli izmed svojih udov predsednika in blagajnika.

Naloga šolskega odbora je: 1. Poskrbeti vse potrebno, da se ustanovi in trajno vzdrži šolska kuhinja, zlasti pa zagotoviti primeren prostor za kuhinjo. 2. Sestaviti in predložiti c. kr. okrajnemu šolskemu svetu vsakoletni račun in proračun. 3. Oskrbeti kuhinjski inventar. 4. Pošiljati po šolskem vodstvu izkaze, poročila itd., ki jih zahteva šolsko oblastvo.

Udje šolskega odbora si lahko ogledajo praktični pouk, ako si izposlušajo dostop pri vodstvu kuhinje, nikakor pa nimajo pravice direktno posegati v pouk. Nadzorstvo šolske kuhinje in gospodinjskega tečaja pristoji nadzorovalnim organom učne uprave. Vodstvo kuhinje, t. j. pismeno poslovanje s šolskim oblastvom, oskrbuje šolski voditelj, ki je obenem tudi tajnik šolskega odbora. Praktično sme poučevati samo učiteljica, ki je večča gospodinjstva in je že obiskala kak gospodinjski in kuharski tečaj.

Kot učenke se sprejemajo pri nas deklice ponavljalne šole, in sicer 10 do 16. Sprejema jih učiteljica ponavljalne šole, ki je obenem učiteljica tečaja, prvi dan ponavljalne šole skupno s šolskim voditeljem.

Teoretični pouk se vrši v ponavljalni šoli in je razširjen na vse predmete ponavljalne šole. 1. Računstvo. Praktični gospodinjski računi, kalkulacije, gospodinjska knjiga, štedljivost pri nakupovanju in uporabi živil. 2. Realije. Najvažnejše iz hranoslovja, zdravstva in vzgojeslovja. N. pr. Dobra in tečna hrana, bolniška hrana, prava uporaba domačih pridelkov in njih hranilna vrednost itd. Spoznavanje človeškega telesa in raznih bolezni. Kako se obvarujemo bolezni. Bolniška soba in postrežba. Domača lekarna. Zdrava obleka. Prva pomoč ob nezgodah. Škodljivost opojnih pijač itd. Splošna načela dobre vzgoje. Gospodinja kot dobra žena in mati. Dolžnosti služkinje do gospodinje in obratno. Vzgoja otrok itd. 3. Spisje. Vse, kar se je obravnavalo, se porabi lahko za spisne vaje, ki imajo lahko obliko pisma na prijateljico. Tudi kuharski recepti se uporabljajo za spisje. 4. Ženska ročna dela. Popravljanje slabega perila in zaznamovanje. Šivanje kuhinjskih predpasnikov itd.

Od 11. ure dopoldne do 4., oziroma 5. ure popoldne se vrši vsak četrtek praktični pouk. Nakupovanje in spoznavanje živil. Pripravljanje in kuhanje jedi, ki se izbere z ozirom na socialne razmere prebivalstva. Pogrinjanje mize in serviranje. Vkuhavanje in uporaba sadja. Čiščenje posode in kuhinje. Likanje in popravljanje slabega perila. Snaženje sob.

Učenke, ki so razvrščene po številkah, se zbero ob določeni uri v šolski kuhinji. Vsaka ima dva kuhinjska predpasnika in dva prtiča s seboj. Za kuharske recepte, kalkulacije in teoretično gospodinjstvo imajo posebne zvezke. Pripravljen obed použijejo učenke tiho, mirno in dostojno. Plačajo ga same po kalkulaciji. Za osebo stane 32 do 42 h.

Pouk traja od začetka do konca ponavljalne šole, t. j. od 16. oktobra do 30. aprila, in sicer vsak četrtek. Razen ob četrtek se praktično poučuje tudi ob nekaterih drugih, šolskega pouka prostih dneh.

Ob zaključku dobé udeleženke obiskovalno izpričevalo, in sicer red iz pridnosti, nravnosti in o uspehu.

Plemenititi srce, bistrity um in uriti roke naj bo geslo vsakega dekleta. In ker ne moremo dati naši ženski mladini na pot v življenje boljšega, kakor da jo seznanimo vsaj z glavnimi pojmi gospodinjstva, bi bilo želeti, da se uvede tudi po drugih šolah gospodinjski pouk in šolska kuhinja.

Antonija Štupca (Maribor):

Ljubezen do poklica pomaga učitelju, da pre-maga tudi trpke dni.

Da, ljubezen do poklica! Kdo nam jo da in utrdi? Kaj nam jo zmanjšuje ali celo ugonobi? Kako si jo ohranimo za vselej? — Ta vprašanja se nam nehote vsiljujejo, ako se poglobimo v zgoraj navedeni stavek.

Ljubezen do poklica je dar božji, je ona čudovita iskra, ki nas goni nevdržno naprej, dokler ne dosežemo smotrâ, ki smo si ga zastavili v idealni popolnosti. Zaplameni ta iskra v naši duši, ko spoznamo vrednost in pomen učiteljskega poklica. »Oni, ki druge poučujejo v pravičnosti, se bodo svetili kakor zvezde na nebu,« pravi sv. pismo. In drugič: »Izmed vseh dobrih del najboljše je, sodelovati pri zveličanju bližnjega.« To so krasne, prepomembne besede, ki odtehtajo vso drugo pohvalo našega poklica. In zakaj je njegova vrednost tolika?

Sreča mladine, nje prihodnost, sreča naroda in s tem prihodnost njegova je položena v veliki meri v roke čistih, ki jo poučujejo in odgojujejo, torej v roke učiteljstva. Kako vzvišena je torej njegova naloga! Kako odgovorna, velepomembna! Ne kakor drugi poklici, katerim so materialne dobrine najvišji smoter: pri nas se imajo udejestvovati količine duha in značaja, najvišji smoter človeštva, njegova časna in večna sreča.

Da, učitelj! Kaj je izročeno tvojim rokam? Otroška mlada duša! Ta biser iz Stvarnikovih rok! Ta mila rožica iz vrta nebeškega! Ta jasna zvezdica, ki se nemirno utrinja in pričakuje tvojih naukov in tvoje ljubezni kakor zemlja hladne rosice!

To je pojmiti docela, to umeti v vsem obsegu, potem šele vemo, katera je najjasnejša stran učiteljskega poklica. In ko ga spoznamo, ga bomo vzljubili, ga ljubili čimdalje tem iskreneje in s prepričanjem govorili, kakor nekoč moj pokojni oče-učitelj: »In če pridem še enkrat na svet,

drugega ne bom kakor učitelj. Moji hčeri naj postaneta to, kar sem jaz«. Izpolnila se mu je želja.

»Tvoje delo je težkó.
Križem rok ne smeš držati,
moraš mnogo muk prestati,
da teknilo delo bo!«

Lepe besede učitelja pesnika A. Praprotnika, ki je poznal vse slasti in bridkosti našega stanu, bil učitelj prav po srcu božjem. Res, ljubav do poklica nam raste z vsakim dnem, ako vestno delamo zanj, ako osredotočimo vse svoje dušne in telesne sile v prilog našim dolžnostim. »Čim več delaš za kateri predmet, tem ljubši ti bo,« mi je rekel za mladih let dohoten prijatelj. In res je to. Pač je delo naše podobno sejavčevemu, ki v negotovosti polaža seme v zemljo; — pride lahko huda ura, nevihta in toča ter trenutkoma uniči žulje njegovih rok: a vsekako življenje imamo pred seboj. Naše delo ni suhoparno uradniško reševanje aktov ali pehanje za številkami, ki se pač posreči z matematično gotovostjo, ampak umetniško ustvarjajoče je in zahteva resno pripravo vsak dan, nam stavlja venomer težke probleme; delo je, ki zaposli ne samo naš razum, temveč naše srce, našo dušo, vse naše bitje! In zato hrani v sebi čar in mikavnost, o katerem se neučitelju še sanjati ne more: srečo in zadovoljstvo po dobro opravljenem dnevu, kakor jo morda okuša umetnik, če se mu je posrečil umotvor.

Vsako delo je primeroma lahko, če ga opravljamo z veseljem, če odgovarja našim močem. In prav zato je želeli, da bi ljubezen in veselje do poklica, ta iskra nebeška, nikoli ne ugasnila v naših prsah, temveč leto za letom plamenela živeje. A žal! Največje navdušenje se ohladi, prvotne vnema za delo gineva in včasih izgine popolnoma, kadar pripriha mrzla sapa realnega življenja, če se usiplje toča prevár in včasih neusmiljenih krutosti na vzgojitelja.

Listkati v kroniki življenja marsikaterega učitelja ali učiteljice pomenja odkrivati rane. Nočem in ne smem poseči predaleč. A na vprašanje »Kaj nam predvsem utegne zmanjšati ljubezen do poklica?« odgovorim: Neuspehi v delu. Kje tiči njih vzrok? Včasih res, malomarno izpolnjevanje dolžnosti; a še pogosteje pretežko breme, ki ga ne more zmagati učiteljica pri najboljši volji. Kdor je sam izkusil, tisti ve, kaj se pravi, imeti v razredu 90, 100, 120 in še več otrok. In ko bi bil učitelj, učiteljica pedagoški mojster, telesni orjak — mora omagati. Slišala sem tako učiteljsko moč govoriti v obupu: »Kakor suženj sem, priklenjen na verige, ki preklinja svojo usodo«. — Drugič pa: »Najprej ustrelim svojega predstojnika, potem samega sebe. Že tretje leto imam razred s 128 učenci«. — In solze so mi stopile v oči, ko čujem sledečo tožbo vrle učiteljice: »Po pouku sem večkrat pokleknila pred križem tja na šolski oder in s solzami prosila Boga, naj me vendar vzame k sebi, ker ne morem več!«. — Ne morem zapisati cele vrste spominov, koliko mora včasih prebiti mlada učiteljica, ko nastopi službo na deželi, kjer je postavljena na vidik, izpostavljena zlobi hudih jezikov, nevoščljivosti, brezobzirnosti in sovraštvu, da se ji včasih

godi kakor mlademu drevescu, posajenemu sredi polja, brez ograje in opore! Ondi naj kljubuje viharjem in vrhutega se naj razvija, raste in cvete ter prinaša koristi!

Včasih tako mlado bitje ne dobi primernege stanovanja, niti postrežbe, niti hrane. Često ji je živeti v najneugodnejših razmerah. Moškemu je primeroma laže najti sredi zunanjih težkoč pravo pot in si pridržati dostojnost, ki mu je potrebna, a drugače je to pri učiteljici, osobito mladi. Dekle je že po svoji naravi potrebno varstva in obzirnosti, njen značaj mora imeti tudi zunanje opore, sicer se le prelahko izgubi v neprimernih, nedostojnih razmerah.

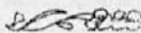
Tudi malenkosti so tu velikega pomena. Recimo stanovanje. Tu je najti včasih gorostasne razmere, ki jih opisati ne morem in nočem. Človek bi zaplakal! Zavidamo lahko učiteljice drugih držav. Tako mi je pravila nekoč učiteljica iz Lotaringije, da je ondi vsaki učiteljici postavno zajamčeno primerno kompletno stanovanje: 1 do 2 sobi s kuhinjo. Nobena ni vezana na gostilno. Kako to vpliva na značaj, mi ni treba poudarjati. Kako se v takih razmerah lahko razvije dušno življenje, kako podvoji delo za poklic, kako raste v ugodnih odnošajih veselje do stanu, lahko čuti posebno tisti, ki se je moral boriti s težavami, da si je ohranil vsaj trohico agilnosti za delo.

K vsem zunanjim težkočam še pridejo često notranji boji. Človeško srce — njegova strast in slast in gorje! Nemirno utriplje, sreče si želi, ki je vendar v popolni meri najti ni, razen le v soglasju z Njim, ki nas je ustvaril za neminljivo srečo.

»Ein Tor ist, der um Erdenlohn allein dient.« Pogled nakvišku nas bodri. Bog! Kar je zasejano v težkih žrtvah, omočeno z znojem in solzami in če stokrat neopaženo, ne vzklije sicer vidno našim očem, da bi nas oveselilo, — to ni prikrito vsevednemu Bogu. »Kar ste storili najmanjšemu izmed mojih bratov, ste meni storili.« »Blažor tistim, katerih luč sveti drugim na potu pravičnosti ter jih pelje v življenje.«

Da, če omağujemo sredi trudov in trpljenja, krščanski idealizem nas dviga in vedno vnovič navdušuje za naš poklic, da ga radostnega srca vedno zopet vzljubimo, požrtvovalno izpolnjujemo ter ostanemo jasnih lic in vedrega duha tudi v trpkih dneh. Tedaj okušamo, kako resnične so besede učitelja-pisatelja Praprotnika:

»Sreče v srcu večje ni,
če za vero, domovino
dobro izrejal si mladino,
blažil rod prihodnjih dni!«

Ivan Štrukelj:

Učiteljstvu novomeškega in črnomaljskega okraja.

(Konec.)

125. Kako naj otrok opazuje svojo okolico. — Gdčna. J. Prestor.
126. Gojitev značaja v ljudski šoli. — K. Vrtačič.
126. Čtivo za mladino. — Mikolič.
127. Manj tvarine — več uspeha. Na podlagi izreka: Man sieht den Wald von lauter Bäumen nicht. — L. Bukovič.
128. Kako je urediti ljudsko-šolski pouk, da bo ustrezal željam in potrebam prebivalstva. — R. Schiller.
129. Osnovni pouk v ljudski šoli naj obstoji v verstvu, računstvu, čitanju in pisanju opirajoč se na kmetiški stan. — R. Schiller.
130. Podlaga pouku bodi minimalni učni načrt s posebnim ozirom na kmetiško prebivalstvo. Op. Minimalni učni načrt je treba prej sestaviti.
131. Priroda je knjiga božjega stvarstva. Pouk po možnosti na prostem; po letnih časih, izletih.
132. Belokranjsko ljudstvo se peča s kmetijstvom; delavnih moči silno primanjkuje in šol. mladina se iz prave potrebe jemlje k delu. Šolski čas urediti z dopoldanskim poukom. Šolske kazni radi zamud zbujačo sovraštvo do učiteljstva in šole. — Fr. Šetina.
133. Vzgojni pomen prirodopisnega pouka na ljudski šoli. — Završanova.
134. Kako naj si učitelj pridobi ljubezen staršev in učencev, kar je glavna podlaga rednemu šolskemu obisku in uspešnemu delovanju. — J. Muren.
135. Šolski obisk in njega vpliv na pouk. — L. Morela.
136. Prva zemljepisna ura v III. razredu. — V. Rojnik.
137. Izobraževalno delo ljudske učiteljice med ljudstvom. — M. Zakrajšek.
138. Zakaj naj zbuja učitelj otrokom ljubezen do narave. — Am. Vardjan.
139. Kdaj se je učiti? — A. Premk.
140. O pazljivosti pri pouku. — Angela Jurečič.
141. Estetični in intelektualni pomen risanja. — Fr. Jurečič.
142. To in ono iz moje prakse. — H. Megušar.
143. Ne za šolo — za življenje. — Zof. Škofljanc.
144. Spisovni pouk na višji stopnji ljudske šole z ozirom na potrebe vsakdanjega življenja.
145. Dobri učitelji narodu povzdiga in omika. — Amal. Kredar.
146. Potreba enotnosti metode na večrazrednicah. — Pikl.
147. Ljudska šola in pouk v gospodinjstvu. — Fil. Poljšak.
148. Kako naj uredim pouk, da bo učencu vse v šoli pridobljeno znanje koristilo v življenju. — Luschützky.

149. Kazen in vzgoja. Neprilike pri pouku v 3 oddelkih. Uspehi in neuspehi.

150. O spisju v ljudski šoli. — M. Peterlin.

151. Navodilo za šolske voditelje.

152. Kako si učitelj ustvari in ohrani avktoriteto pri starših in otrokih. — H. Schott.

153. Moraličen pouk v okviru ljudske šole. — Fr. Hočev ar.

154. Kako je nastopati napram napakam domače vzgoje? — J. Kramar.

155. Kako je navajati otroke k rednemu šolskemu obisku? — P. Z urc.

156. Važnost domišljije za duševno izobrazbo. — O. Andreičič.

157. Kako naj goji šola čut pravičnosti, možatosti in značajnosti? — A. K.

158. Kako doseči, da se učenci spodobno vedejo?

159. Naše kmetiško dekle in ponavljalna šola.

160. Gospodinjstvo v ponavljalni šoli. — Na g u.

161. Pripovedovalni nazorni nauk na enorazrednicah.

162. Spisovne vaje II. odd. na enorazrednicah.

Dnevni red okr. učiteljskih konferenc vide »Učiteljski vestnik«.

B—ski:

Spisne vaje in naloge.

Ne prisegam na izraze, vendar, da se prav razumemo, najprej nekoliko terminologije. Pismene izdelke učencev, ki jih izvrše v šoli v posebne »lepše« zvezke, imenujem naloge; one sestavke, ki jih pišejo v takozvane »Dnevnike«, v šoli, ob računskem pouku, spisju, ob slovnici in lepispisju, oziroma doma v ponovilo teh predmetov ali kot proste sestavke, pa nazivljam — vaje. Torej razločujem: računske šolske naloge in spisne šolske naloge, računske, spisne, slovniške in lepopisne šolske vaje ter končno računske, spisne, slovniške in lepopisne domače vaje. To velja za svetne predmete. V verstveni pouk se ne vtikam, vendar si drznem omenjati, da se mi vidijo pismeni izdelki učencev petega in šestega šolskega leta, oziroma ponavljalne šole, ki se naslanjajo na obravnavano stvarino verskih resnic, s posebnim ozirom na praktično stran krščanskega življenja, silno važno vzgojno sredstvo. Ne smemo namreč pozabiti, da med ljudstvom zelo raste zanimanje za šolo in da tudi domači čitajo pismene izdelke naših učencev.

Naš spisni pouk je bil dolgo vrsto let v povojih, in to vzlic temu, da se je napredek na naših šolah precej dvignil in da daje učni načrt iz leta 1884., oziroma 1886. še primeroma dobre direktive. Spisje je bilo v polpreteklem času tudi v višjih šolskih letih in na mnogih šolah v prvi vrsti prepisovanje, narek in ponavljanje formuliranih stavkov iz realij. Tako-

zvane proste spisne vaje so bile rariteta, ki jo je kot nemogočo odklanjal marsikateri, sicer dober učitelj. Slovnica je igrala tudi pri spisju veiko vlogo in neredko si našel v zvezku za spisje kot redno šolsko nalogo — sklanjatev tega ali onega samostalnega imena. Dotične šole so bile v tem oziru resnično le »pripravljalnice« za srednje šole, kjer, neumljivo, pri vzprejemnem izpitu še danes ne zahtevajo v svrhu preizkusa učenčevih zmožnosti prostega spisa, ampak — diktat.

Danes je načelo prostega spisja prodrlo malone v vsako šolo. Učenci izdelujejo naloge z največjim veseljem, ti jih popravljaj in čitaš z velikim zanimanjem in ponatiskujejo jih večkrat mladinski listi, ker najdejo v marsikateri prosti nalogi originalno zrno. Neki mladinski pisatelj je nekoč izjavil, da se večina njegovih spisov naslanja na izdelke učencev.

S prostim spisjem začnemo že lahko v tretjem šolskem letu, po znanim reklu: od lažjega do težjega. Ta pouk pa ima po mojem mnenju le bolj pripravljajno smer, ker se moderni način spisovnega pouka začne v pravem pomenu besede šele s petim šolskim letom. To velja za vse kategorije ljudskih šol, tudi za enorazrednice s celodnevним poukom in za zasilne šole, kjer imajo posamezni oddelki vsled obilnega indirektnega pouka nekaj več pismenih izdelkov. Tudi na takih enorazrednicah naj torej izgine v višjih šolskih letih brezplodno prepisovanje. Kadar ve otrok ločiti besedo od besede in jo razlogovati, ko se seznanj z »nadlogami« velike začetnice in spozna rabo pike, vprašaj, klicaj in vsaj deloma vejice ter nekoliko pojmi tvoritev prostorazširjenega stavka, ne čakaj več in takoj na dan s prostim spisjem. Učencem poveš n. pr. naslov »Pri kovaču«. V treh minutah jih že lahko s par besedami popelješ v kovačnico, katero itak mnogokrat bolje poznajo kot ti sam. Izpeljaj ali opozoriš še, da izvrsten kovač gre v nedeljo k službi božji, nato pa se odpočije, ne da bi pijančeval. Otroci ti napišejo na ta način sčasoma prav dobrih stvari. Seveda ne bodi tenkovesten pri pregledovanju napak. Večji pogoški polagoma odpadejo pri čitanju izdelkov po izvrstni metodi takozvane skupne poprave; »gimnazijska natančnost« pa ni namen ljudskošolskega spisovnega pouka.

Koliko spisnih vaj in nalog naj pišemo letno? Kolikormogoče mnogo. Naj te ne moti psovka o štrebarstvu! Na urniku odmerjen čas porabi v veliki meri za šolske spisne naloge. Tovarišica gdčna Z. izkazuje n. pr. v tretjem razredu trirazrednice 40 šolskih spisnih nalog, jaz jih bom imel manj, vendar z domačimi in šelskimi spisnimi vajami gotovo nad 150. To je ogromna tvarina, ki jo pa, kot kaže izkušnja, učenci obvladajo brez posebnih težav. Semtertja slišiš res kako besedo glede večje uporabe papirja; morda se tudi omenja izguba časa. Vendar so to redki glasovi, vsled katerih človek ne sme biti preveč rahločuten; sčasoma se ljudstvo vsega privadi, posebno, če vidi lepe uspehe.

Seveda nimajo vse vaje in naloge strogega značaja prostega spisja. Mnoge se czirajo tudi na obravnavano tvarino v realijah in na vsebino pesmi in berilnih sestavkov. — Mimogrede omenjam, da prištevam k naj-

izvrstnejšim pripomočkom dobrega spisa mnogoštevilno, dobro uporabljivo in uporabljano šolarsko knjižnico. Zato naj bi skrbeli kompetentni faktorji, da dobe tudi enorazrednice in zasilne šole, kjer ima pouk v realijah manjši obseg, izvrstne šolarske knjižnice.

Končno pa še, ali bi ne bilo bolje rečeno: »Glavni predmeti ljudske šole so: verouk, branje, računstvo in spise?«

Katehetski vestnik

Katehetsko gibanje.

Šesti hrvaško-slovenski pedagoško-katehetski tečaj. Katehetsko društvo v Zagrebu je dogovorno z društvom slovenskih katehetov izbralo Pazin kot kraj letošnjega katehetskega tečaja. Po daljšem pismenem razgovoru se je določil s posebnim ozirom na Istro sledeči spored:

V sredo, dne 15. julija:

Ob osmih: Sv. maša.

9.—10. Prof. Ferdo Heffler: Povijest i razvoj metodike s posebnim obzirom na psihološku metodo, i u koliko je odobravaju sada živeći znamenitiji kateheti. (Bečka struja.)

10.—11. Katehet A. Čadež: Slika v službi veronauka na ljudskih šolah.

11.—12. Prof. dr. D. Gudek: Udžbenik za bibliju u pučkoj školi.

V četrtak, dne 16. julija:

9.—10. Prof. dr. J. Demšar: Samospoštovanje in ponižnost kot vzgojna faktorja.

10.—11. Prof. Franc Frankola: Praktično predavanje.

11.—12. Nadb. svetnik V. Cajnko: O potrebi i važnosti vjeronaučne obuke na ženskim stručnim školama kao i o naučnoj osnovi vjeronaučne obuke na tim školama.

Program je sestavljen tako, kakor ga zahteva naslov. Praktični referati bodo koristni novincem na katehetskem pozorišču, zanimivi pa tudi za vsakega, ki je prijatelj katehetskega in vzgojnega

dela. Vabimo že zdaj na obilno udeležbo!

Tečaj, ki ga priredi društvo nemških katehetov v Celovcu od 1. do 3. septembra, bo tudi zanimiv. Pripomniti pa je, da so sklicali katehetske kapacitete iz vseh vetrov: z Dunaja, iz Monakovega, iz Solnograda i. dr.

V torek, dne 1. septembra: 1. J. Eising (Solnograd): Predpogoji za veselje v katehetskem poklicu. 2. Dr. J. Plattner: Cilj verstvenega pouka nasplošno in s posebnim poudarkom evharističnega momenta. 3. Popoldne V. Pichler (Dunaj): Verstveni pouk na spodnji stopnji. (Nastop.) 4. Henr. Stieglitz (Monakovo): Pouk za prvo spoved in prvo sv. obhajilo z ozirom na poznejši prejem zakramentov. — **Ob osmih zvečer:** Slavnostni večer koroškega katehetskega društva. Predavanje o »dušnem pastirstvu otrok« in o »mladinski organizaciji«. Predavatelja: Meščanski katehet Gvido Zernatto (špital) in J. Hiebl (iz Kirchberga na Niž. Avstr.)

V sredo, 2. septembra: 1. Svetnik Iv. Pichler (Dunaj): Verstveni pouk na srednji in višji stopnji. (Nastop.) 2. Dekan Ed. Gürtler (Knittelfeld): Krščanska vzgoja značaja. 3. Popoldne dr. Fl. Hiebaum (Celovec): Biblični pouk na srednji in višji stopnji. (Nastop.) 4. Dr. M. Gatterer S. J.: Praktično navodilo otrok za verstvene vaje. — **Zvečer:** »Večer za starše.« Predavanje o »šoli in domači hiši« in o »versko-nravnih vzgoji otrok v rodni hiši«. Predavatelja: Katehet J. Wagner (Celovec) in župnik Jos. Maier (Reichenfels.)

V četrtak, 3. septembra: 1. Dr. M. Gatterer: Kaj daje katezezi pravo

posvečenje? 2. Dekan J. Unterluggauer: Najvažnejši učni pripomočki in njih uporaba pri katehezi. — Popoldne: Izlet na Vrbsko jezero, kjer bo za udeležence pripravljen poseben parnik.

Pređavanja se bodo vršila v dvorani katoliškega rokodelskega društva. Po vsakem referatu je določeno zadosti časa za debato. — Večerna zborovanja bosta v restavracijskih prostorih »Glasbenega doma«.

Najmlajši nemški škof. 26. maja je izvolil stolni kapitelj v mestu Osnabrück gimnazijskega kateheta dr. Hermana Berninga za škofa ondotne škofije. Mladi škof (star je šele 37 let) se odlikuje kot vzgojitelj in tudi kot dušni pastir.

Ali je bilo umestno? Kakor je bilo čitati v »Vzajemnosti«, se je na shodu dne 15. aprila v Ljubljani soglasno izrekla želja, »naj se v novi šolski postavi izpusti določba, da naj se ob gotovem številu ur krščanskega nauka ustanovljajo posebna katehetska mesta...« Zakaj bi pa ta določba ne mogla ostati v zakonu? Ako ostane, je s tem poskrbljeno, da se sme v slučaju potrebe ustanoviti posebno katehetsko mesto, ni pa s tem rečeno, da se mora. O potrebi bo imel odločevati kn. šk. ordinariat vzajemno z deželnim odborom. Tako bi bilo menda tolmačiti to določbo. Dokler bomo imeli pomanjkanje duhovnikov, ni misliti, da bi škofijstvo priganjalo in sililo s takimi ustanovitvami. Ako bo pa prišel čas, ko z duhovskimi močmi ne bomo tako v zadregi, bo pa gotovo ustrezno, če se n. pr. v delavskih in industrijskih krajih z ustanovitvijo stalnega katehetskega mesta preskrbi farni duhovščini, ki je v takih krajih z delom, osobito s spovedovanjem preobložena, stalna pomoč. Umeva se, da bo katehet, če je vnet za vzgojo in napredek v šoli, enako vnet za splošni ljudski blagor v kraju, ter bo svojim duhovnim tovarišem rad povsod na uslugo.

Da ne bo prepozno... Vemo, da je nekaterim presedalo, ko je svojčas »Slovenski Učitelj« tožil, kako zapostavljeni so bili ljudskošolski katehetje. Dolgo časa je bilo treba drezati, da so se jim dovo-

lile draginjske doklade. »Prijatelji« iz nasprotnega tabora so celo to malenkostno nagrado zavidali ter bobnali v svet, kako dobro so si katehetje postlali. Ob zadnji regulaciji, ki čaka še odobrenja, so se zopet razlegali med pristaši »Tovariša« zavistni glasovi, kakor bi se katehetom zajemalo in dajalo z večjo žlico. Kdor pa vzame svinčnik v roke in računa, bo moral pritrditi, da so — vpoštevaje vse okoliščine — katehetje deloma zopet zapostavljeni. Naj se torej ne šteje v zlo, če damo besedo dopisniku X-u, ki nam je poslal sledečo indignacijo:

»Spet me je zbodlo, ko sem čital o diferenciranju doklad med oženjenim in neoženjenim učiteljstvom. Katehetov ni nihče posebej omenjal; nihče se ni spomnil ter predlagal, da bi nas pri eventualnem diferenciranju šteli poleg oženjenih. Pa pravijo, da je še preveč duhovnikov v deželnem zboru! — Vsak svetni učitelj, naj bo še tako slab, lahko pride do triletnic po 160 K. Zadostuje mu, da se poroči, četudi nima potem otrok. Katehet mora tudi imeti svoje gospodinjstvo, ki ni tako poceni, saj je znano, da mora uprav duhovnik, če je še tako skromen, vse dražje plačati kot navaden svetovnik, »saj gospod imajo denar«.

Ob upokojenju ni razlike samo 600 K, ki jih bo oženjeni učitelj radi višjih doklad prejemal, ako obvelja dosedanji sklep; ampak učitelj bo lahko še izdatno več na boljšem od kateheta. Nadučitelju se šteje v pokojnino namreč tudi funkcijska doklada, do katere katehet nikdar ne pride... Spodobi se torej, da končno dobimo vsaj tako veliko pokojnino, kakor oženjeni učitelj, ki ni imel vodstva, saj drugače nimamo nobenega upanja do napredovanja in do boljših mest. Enaka pokojnina je pa mogoča le, če se priznajo v slučaju diferenciranja doklad tudi katehetom doklade oženjenih. —

¹ Omenjali smo že, ko smo prvič pisali o regulaciji plač, da je pač zastavil krepko besedo v prilog katehetom poslanec kanonik Lavrenčič, ki je z vso iskrenostjo zažogvarjal zahteve katehetov. — Toliko v izpopolnilo. (Op. ured.)

Zdaj je še čas, da malo podregamo tudi zunanji, saj železo se kuje, dokler je gorko. Zunanji smo na slabšem že tudi v tem, da nam ni nakazana podpora za stanovanje, česar se tudi nobeden ni spomnil ob debati v deželnem zboru. Zunaj Ljubljane bivajoči stalni katehetje tudi potrebujemo strehe, kakor drugi učitelji. »Na slabšem v primeri z njimi smo v toliko, da nimamo upanja dobiti vsaj sčasoma brezplačno stanovanje, ki čaka vsakega učitelja, ko se dvigne na nadučiteljsko mesto. Nam je ta pot zaprta, pa vendar se ni noben poslanec tega spomnil, dasi...«

Naj zadostuje, ker se bojimo, da zopet komu ne bi bilo všeč, če izpregovorimo kako besedo pro domo sua. Zdaj je še čas; ko bo zakon potrjen, bi nam kako eventualno pritožbo lahko zavrnil z očitkom: Zakaj se pa pravočasno niste oglasili? Torej: Storili smo svojo dolžnost.

P. A. Sheehan kot vzgojitelj. Vzgojno predavanje prof. dr. Perneta pri katehetskem zborovanju dne 3. junija v Ljubljani je bilo jako instruktivno. Obširnejše poročilo prihodnjič.

Katehetske beležke.

Ni brez nič. Nekdo nasvetuje, naj bi bilo zraven spovednic večje razpelo, ki bi predenj poklekovali zlasti otroci, da bi bili bolj disponirani za kesanje. Kjer imajo spovedne kapele, se temu nasvetu prav lahko ustreže; drugod bi pa kazalo nad mrežasto okence na obeh straneh spovednice postaviti lepo izdelan križ, kajti gotovo je, da je pogled na križanega Jezusa prav močan nagib za kesanje. Zakaj je križ pri spovednici, kaj je treba pri pogledu nanj misliti — vse to mora katehet otrokom razložiti. Morda bi jih naučil izgovarjati ta-le vzdihljaj: »Ljubi Jezus! Ljubim te nad vse, ker si zame umrl; odpusti mi moje grehe.«

Nevarnost za verstveni pouk v šoli. Pod tem naslovom piše hrvatski katehetski list »Krščanska škola« sledeče: »Bila je nekje konferenca. Mlad duhovnik je skušal pojasniti, kako bi se spojile biblične zgodbe s katekizmom. Ko

je jel govoriti, odideta dva gospoda v sosednjo sobo, da bi se ne dolgočasila; drugi so poslušali ter deloma tudi odbravali. Ko je bilo predavanje končano, reče eden: »To je vse lepo, toda mi nimamo časa; a za tako obravnavanje je treba priprave.« Drugi dé: »Jaz se s tem ne pečam, to opravlja moj kaplan.« (Kaplan njegov je bil pa med tem v drugi sobi, ker ga stvar ni zanimala.) Tretji dostavi: »Jaz pa nimam časa hoditi v šolo; kaplana nimam, zato me nadomešča učitelj, ki naroča tudi knjige.« — Nato sta došla onadva tovariša iz sosednje sobe ter resno opozorila: »Gospoda, je že polu ene, juha se pa hladi...«

K temu poročilu pristavi hrvatsko glasilo: »Priatelj, ki nam je poslal te vrstice iz sosednje hrvatske škofije, nas je prosil, naj jih objavimo, če se ne bojimo cenzure. Resnice govoriti se ne bojimo; naj ve tudi to, kdor bo pisal katehetsko zgodovino na Hrvatskem, da bo mogel po resnici soditi čase in ljudi. — Tudi v zagrebški škofiji ni bolje, kakor smo se večkrat prepričali. Neki župnik n. pr. je napisal na ovitek »Krščanske škole« opomnjo: »Nisem ne naročil, ne sprejem in ne plačam.« Čez malo dni nato čitamo, da je postal dotični župnik vicearhidijakon...«

Vzgoja katehetov na Ogrskem. Na teološki fakulteti v Budimpešti imajo bogoslovci štiri semestre po dvakrat na teden predavanja o splošni pedagogiki in didaktiki; poleg tega pa še predava profesor pastirstva v dveh semestrih po dve uri na teden o katehietiki. Profesor pastirstva, znani pisatelj dr. A. Mihályfi, je o priliki katehetskega tečaja v Budimpešti (l. 1910.) zagovarjal potrebo, da naj bogoslovci pod vodstvom profesorja za katehetiko prisostvujejo katehizacijam spretnih veroučiteljev ter naj se o pridobljenih izkušnjah pri prihodnji uri porazgovore. Ni pa odobral zahteve nekaterih tovarišev, da bi moral profesor katehetike sam praktično nastopiti, češ, profesor je lahko in tudi mora biti izboren teoretik, zraven je morda srednjespreten praktik, ker se teorija in praksa redkokdaj združujeta z enako popolnostjo. Nastop bi morda škodoval ugledu profesorja. — »Chr. p. Blätter.«

Mladina po izstopu iz šole. V dunajskem katehetskem društvu je priporočal katehet Blümel meseca aprila v posebnem predavanju, naj katehetje podpirajo mladinsko gibanje ter predlagal: 1. Kat. društvo prizna neobhodno potrebo, da katehetje smotreno podpirajo skrbstvo za mladino, ko se poslovi od šole ter polaga vsakemu katehetu na srce, naj i v šoli i zunaj šole vpliva na starše ter otroke, da se pridružijo dobrim mladinskim organizacijam. 2. Vsak katehet naj bo voljan, da sodeluje pri oskrbovanju takih organizacij. — Oba predloga sta bila soglasno sprejeta.

Društvo nemških katehetov praške nadškofije je imelo zborovanje dne 29. aprila v Karlovih varih. Obravnavala se je podobna snov kakor zadnjič pri nas: »Osebnost W. Foersterja in porabnost njegovih del v katehezi«.

»Kratka razlaga božjih zapovedi« je izšla v III. izdaji. Naroča se v prodajalni Katoliškega tiskovnega društva (Ničman) v Ljubljani.

Za izpopolnitev Pichlerjeve knjižice »Religionsbüchlein« je »Društvo slovenskih katehetov« stavilo več nasvetov, ki se tičejo splošne uredbe, deloma pa posegajo tudi v posameznosti. Tajništvo je vse na dveh katehetskih sestankih sprejete najboljševalne predloge poslalo avtorju g. Viljemu Pichlerju, ki je takole odgovoril:

»Besten Dank für die übersendeten Verbesserungsvorschläge. Werde sie nach Möglichkeit berücksichtigen. Aber ich werde die Verantwortung einer endgiltigen Redaktion nicht allein übernehmen und mich bemühen, daß diese einem größeren Komitee übertragen wird... An einem Handbuche arbeite ich...«

Svetovali smo mu namreč, naj sestavi tudi knjižico z navodilom za katehete. Tej želji hoče torej ustreči.

Zgledi.

Mučenec spovedne molčečnosti. Leta 1889. so orožniki prijeli duhovnika Abbé Dumoulina (v nadškofiji Aix), ker je bil osumljen, da je umoril in oropal neko bogato gospo. Prišel je pred porotno sodišče. Sumnjo, da je obtoženec kriv

zločina, je po mnenju sodnikov povečevalo še čudno obnašanje Dumoulina, ki je ves čas obravnave molčal in se obnašal, kakor da je popolnoma vdan v svojo usodo. Z ozirom na navidezno obtežilne razloge in dokaze je bil spoznan krivim ter obsojen v dosmrtno kazen in pregnanstvo. Odpeljali so ga v Novo Kaledonijo, kjer je vztrajal tri leta med najhujšimi izvržki človeštva. Leta 1892. je na smrt zbolel njegov bivši cerkvenik. Nemirna vest ga je mučila neprestano. Na vratih večnosti pokliče duhovnika, pa mu vpricho štirih mož prizna, da je on sam morilec in repar in da Dumoulin po nedolžnem trpi. Prizna tudi, da je tisti dan, ko so našli mrtvo truplo oropane gospe, šel k spovedi in se je duhovniku Dumoulinu obtožil svojega zločina. Dasi je torej Dumoulin, še preden je bil odpeljan v preiskovalni zapor, vedel za pravega ubijalca, vendar ni ne pred preiskovalnim sodnikom, ne pred porotniki, ne za časa strašnih muk med zločinci v pregnanstvu — izpregovoril niti besedice, ki bi bila mogla izdati pravega krivičnega. Spovedna molčečnost, ki je ni smel in tudi ni hotel izdati, mu je nakopala mučeništvo. Po izpovedi njegovega bivšega cerkvenika je bil seveda prost; vrnil se je na Francosko, kjer je zopet nastopil službo župnika v svoji stari župniji.

Po »Ave Maria« 1914, št. 5.

Znanost in vera. Znani francoski učenjak Ampère je bil obenem tudi veren in pobožen mož. Ko so mu na smrtni postelji ležečemu hoteli nekoliko čitati iz knjige sv. Tomaža Kempčana »Hoja za Kristusom«, je rekel: »Ni treba, saj znam vso na pamet.« Temu učenjaku globoka vernost prav nič ni napotja delala, ko se je poglobljal v učenjaška raziskavanja in znanstvena vprašanja. Raziskovalci današnjih časov pa trdijo, da se verstvo in znanost izključujeta. Dobé se celo ljudje, ki si upajo trditi, da je le tisti pravi učenjak, ki je brezverec. Resnica pa je, da bi lahko našli dolgo vrsto priznanih in svetovnoznanih učenjakov, ki so se proslavili ne le z učenimi deli, marveč tudi z izredno pobožnostjo.

Sreča — kje je doma? Da bogastvo ni edini vir sreče, in da je marsikdo kljub izrednemu bogastvu prav nesrečen, kažeta sledeča zgleda:

Natanael Rothschild, ki je zapustil tisoč milijonov, je bil hrom na nogah in takorekoč privezan na naslonjač. Ko so mu nekoč sporočili, da se je njegov brat ponesrečil, da je na lovu padel raz konja, je zaklical: »Bog pravični, kako je ta srečen, da more pasti. Vse svoje premoženje bi žrtvoval, če bi mi bilo dano, da bi vsaj nekaj minut mogel jezdit kakor takrat, ko mi je bilo 20 let.« Podobno se je godilo slovečemu bogatašu in bankirju Hope. Imel je hudo želodčno bolezen. Pri neki priliki je ob pogledu na pečenko izustil: »Pol milijona bi dal, če bi jo mogel jesti.«

Pred operacijo. V 4. številki korespondence A. P. S. t. l. je opisal neki dunajski spovednik sledečo zanimivost: V eni največjih cerkvâ na Dunaju so

početkom velikega tedna številni spovedanci takorekoč oblegali spovednice. »Da bi napravil prostor enoletnikom,« tako pripoveduje spovednik, »sem se požuril s tistimi, ki prihajajo vsak teden in vsak mesec. Pri enem pa sem našel odpor, ko sem hotel bolj kratko narediti. Rekel mi je: ‚Prosim, jaz bi rad opravil dolgo spoved.‘ Iz vprašanj, ki sem jih stavil, sem spoznal, da po pravih pastirstva ni bilo potrebnih motivov za dolgo spoved; kljub temu je spovedanec vztrajal s svojo prošnjo. Poizkusim ga pregovoriti s tem, da sem mu določil pripravnejši in ugodnejši čas za dolgo spoved. Toda spovedanec potoži: ‚Častiti gospod! Jutri me bodo operirali; vsled operacije bom izgubil dar govora, zato pa sem se namenil in sklenil, da hočem zadnjo možnost svojega jezika porabiti za dolgo spoved. Prosim torej, pomagajte mi! — Ni bilo drugače kakor da sem se vdal. Prešinjen globokega spoštovanja sem storil svojo dolžnost.«

Učiteljski vestnik

Okrajna učiteljska konferenca v Novem mestu se bo vršila 15. julija 1914 ob 9. uri dopoldne v telovadnici c. kr. gimnazije. — Spored: I. Otvoritev konference in imenovanje namestnika. — II. Volitev dveh zapisnikarjev. — III. Poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika o nadzorovanju šol. — IV. Referati: 1. a) Kako naj zbuja učitelj(ica) pri učencih dar opazovanja. Poroča gđna. Antonija Hribar. b) Kako doseže učitelj(ica), da znajo odpuščeni šolski učenci sestavljati potrebne opravilne spise. Poroča g. Ludovik Koželj. 2. Praktični pouk v računstvu. Poroča gđna. Gizela Ekel s praktičnim nastopom. 3. Potreba in korist šolskih izletov. Poročata gosp. Ivan Muha in gđna. Karolina Klemenčič. 4. Podrobni učni načrt iz risanja na podlagi novih učnih načrtov. Sestavijo in poročajo gg. Ciril Dequal, Gustav Ferjan, Alojzij Marok, Ivan Žen in P. Janez Žurga. 5. Ponavljalna šola: a) Pre-

osnova naše ponavljalne šole. Poroča g. Martin Matko. b) Gospodinjstvo in pouk ženskih ročnih del v ponavljalni šoli. Poročajo gđne. Marija Bulc, Ivana Pezdir in Julija Berlan. 6. Telesne kazni v ljudski šoli. Poroča č. g. P. Gothard Podgoršek. — V. Poročilo knjižničnega odbora in dveh pregledovalcev računov. — VI. Volitev stalnega in knjižničnega odbora, po pet članov in pet namestnikov. — VII. Določitev učnih knjig za šolsko leto 1914/15. — VIII. Samostojni predlogi, ki se morajo pisмено vpslati predsedniku okrajne učiteljske konference osem dni pred dnevom konference. — Dostavek: Ob pol 9. uri bo v kapiteljski cerkvi sv. maša, h kateri se vabi vse učiteljstvo. Referati naj bodo kratki v obliki in okviru tez.

Deset dni razlike bo letos, kakor kaže, med počitnicami srednješolske in ljudskošolske mladine. Na srednjih in tem enakih šolskih zavodih končajo le-

tos s poukom 4. julija, dočim bodo ljudske šole imele sklep šole 15. julija, ako se ne bo drugače ukrenilo. V krajih, kjer ni srednjih šol, se ta razlika toliko ne občuti; veliko sitnosti, godrnjanja in neprilik pa nastane vsled tega osobito v Ljubljani in povsod, kjer so srednje šole. Težave imajo starši, ki imajo svojo deca na različnih šolah, neprijetnosti občuti zlasti učiteljstvo, ker se otroci po sklepu srednjih šol pouku skoraj odpovedo. Ako pritiska vročina, je pouk take-rekoč brezuspešen. Zato se trdno nadajamo, da bo ministrstvo za pouk in bogočastje dovolilo primerno izenačenje. Da je zadeva že v teku, je razvidno iz dejstva, da je naučno ministrstvo vsled pritiska nekaterih mestnih šolskih svetov vprašalo tudi kranjski deželni šolski svet za mnenje v tem oziru. Pravkar pa smo izvedeli, da se bodo predčasne počitnice dovoljevale samo tistim otrokom, ki jih bodo zanje starši zahtevali.

Šest let. Dne 6. junija je bil na Dunaju družabni večer, ki ga je priredilo društvo »Dr. Lorenz Kellner«. Ravnatelj Giese je predaval o pripravnicah s 6. letniki. Pri zborovanju je bil navzoč tudi bivši minister dr. Gessmann; tudi učiteljstvo je bilo številno zastopano. — O razdelitvi učne snovi za šest letnikov smo svojedobno že poročali.

Dunajskemu učiteljstvu bodo še nekoliko izboljšali službene prejemke. Čujemo, da se je učiteljski odsek v meščanskem klubu zedinil v tem, da med temeljnimi plačami učiteljev in učiteljic ne bo razlike. Po novi predlogi se izboljša nagrada provizoričnim učiteljem za 160 K. Prej 1440 K, zdaj 1600 K. Temeljne plače moškega učiteljstva se ne izpremenijo; izboljšanje se omejuje na stanarinske doklade. Definitivni učitelji II. razreda dobé 1000 K, I. razreda 1200 kron stanarine; z začetkom 4. triletnice se poviša do 1400 K, z začetkom 6. triletnice pa na 1600 K.

Regulacijska predloga za nižjeavstrijsko učiteljstvo je samo za malce boljše od naše. Začetna nagrada prov. učiteljev 1080 K; po usposobljenostnem izpitu 1320 K (pri nas 1200 K). Definitivne učne moči II. razreda 1400 K plače in 400 K

stanarine. Def. učne moči I. razreda temeljne plače 2000 K. Moško učiteljstvo dobi 10 starostnih doklad po 200 K, in sicer 7 triletnic ter 3 štiriletnice; učiteljice imajo 7 triletnic in 2 štiriletnice po 200 K. Stanarinska doklada za učitelje od 500—900 K, za učiteljice od 400 do 600 K, po 100 K več nego doslej. Funkcijske doklade voditeljem 1—3 razrednic 300 K; za vsak nadaljnji razred 50 K. Voditelji enorazrednic dobe po desetih letih osebno doklado 200 K. Stalna pokojnina se dovoli po 35 službenih letih, ki se štejejo od časa usposobljenosti. Manj kot 1000 K pokojnina ne sme znašati. Katedetje, ki niso def. nastavljeni, dobe za vsako tedensko uro letnih 50 K nagrade. Celibat ostane v veljavi za učiteljice tudi v bodoče.

Kaj je z naslovom »gospa«? Naučno ministrstvo je nedavno razposlalo vsem c. kr. deželnim šolskim svetom za naše kolegince pomenljiv odlok, ki se z njim daje dovoljenje, da se smejo v bodoče tudi neomozene učiteljice v uradnem poslovanju posluževati naslova »gospa«. Ta naslov je zaenkrat pri-sojen učiteljicam, ki so definitivno nastavljene ter opravljajo posle voditeljice. — Ministrstvo za pouk in bogočastje je poprej poslalo poizvedovalna vprašanja deželnim šolskim svetom, ki so se večinoma zavzeli za naslov »gospa« s pripomnjo, da se je ta navada mnogokje že sama po sebi udomačila. Po teh poročilih je ministrstvo takoj razglasilo zgorajšnje naredbo.

Spored okrajne učiteljske konference, ki bo 4. julija ob devetih v Črnomlju. — Prve točke (1—6) obsegajo formalnosti: poročilo c. kr. nadzornika štruklja, določitev učnih knjig itd.

6. Referati: a) Janko Ravhekar: »Priroda je knjiga božjega stvarstva.« (Pouk po možnosti na prostem.)

b) Franc Jurečič: »Estetični in intelektualni pomen risanja.«

c) Felicita Poljšak in Anica Erzin: »Ljudska šola in pouk v gospodinjstvu.«

d) Dragotin Hude in Marija Peterlin: »Ne šiba! Vzgojij otroško čuvstvo, do-zvetnost in čut za moralo.«

e) Ernest Šusteršič: »Ljudskošolski učitelj v boju zoper izseljevanje.«

Točke (7—10): Poročilo in volitev knjižničnega odbora, poročilo konf. odbora in samostalni predlogi.

NB. Ob pol devetih bo v župnijski cerkvi sv. maša; vabljeni so vse učiteljske družine.

Umrli je v Brusnicah 29. maja ondotni nadučitelj g. Anton Sila. Pobrala ga je med učiteljskim že kar udomačena bolezen — sušica v najlepši moški dobi, v 34. starostnem letu. Pokojni nadučitelj je bil zelo priljubljen. Kljub slabemu vremenu se je udeležilo ljudstvo pogreba v obilnem številu. Prihitali so tudi prijatelji, tovariši in znanci, da ga pospremiti na zadnji poti. V ganljivih besedah se je poslovil od rajnega c. kr. okrajni šolski nadzornik Iv. Štrukelj. Med udeleženci pri pogrebu smo opazili tudi dež. poslanca J. Zurca. — Umrli je po daljšem bolehanju dne 9. junija g. Anton Arko, učitelj na deški osemrazrednici v Ljubljani. V najlepši dobi ga je pobrala — sušica. Na smrt se je prav lepo in skrbno pripravil prejema dvakrat sv. zakramente. Pokopan je na viškem pokopališču. Pogreba se je udeležilo mnogo tovarišev in tovarišic. N. p. v m.!

Poziv! Od mnogih tovarišev, zlasti na Dolenjskem in v ljubljanski okolici, še nima »Učiteljska protialkoholna zveza« statističnih podatkov o šolarjih-abstinentih in sploh o abstinenčnem delovanju v šoli. Zato pa nujno prosimo podpisane vse cenjene tovarišice in tovariše, ki še tega niso storili, naj takoj postrežejo s podatki o abstinenčnem delovanju v šoli! Preden začnemo z intenzivnim delom, moramo vsekako pregledati svoje vrste. Tudi je še mnogo tovarišic in tovarišev abstinentov, ki še niso vpisani v »Učit. protialkoholni zvezi«. Nujno prosim, naj naznanijo svoj pristop po dopisnici! Lepo število nas je že, — zato pa še drugi na plan! Naslov: nadučitelj Janko Grad v Košani.

Niša zborovanja.

Zborovanje v Škofji Loki je imela podružnica Slomškove zveze za Gorenjsko 14. maja. Navzočih članov je bilo

32, poleg teh tudi nekaj gg. duhovnikov. Učiteljev bi bilo lahko več. Referat gđc. Ivanke Cegnar »Kako si krščansko-misleča učiteljica dobi ugled«, je ugajal. — Prihodnje zborovanje in občni zbor bo 25. junija ob desetih na Brezjah. Pred zborovanjem bo skupna sv. maša. Pričakuje se malo več zanimanja. — Radi kake eventualne izpremembe opozarjamo na notico, ki jo bosta priobčila par dni pred zborovanjem »Slovenec« in »Gorenjec«.

Ustanovitev Slomškove podružnice za kočevski okraj v Ribnici dne 2. junija 1914. Z veliko nestrpnostjo smo pričakovali za nas veseli dan, da ustanovimo toliko zaželjeno in prepotrebno kočevsko podružnico — sestrico že tolikih sester pod okriljem velike Slomškove zveze. Kaj bi je ne bili veseli! Že takoj ob njenem rojstvu smo položili močan temelj, kar je pričala velika udeležba. V krasno ozaljšani ribniški šoli smo našli čez 40 veselih obrazov. V šolski sobi, kjer je visela umetno okrašena, krasna podoba našega velikega vzornika Slomška, je otvoril ustanovni občni zbor naš tovariš poslanec Jaklič. V kratkih besedah je pozdravil vse udeležence, koleginje in kolege, duhovščino in gg. nadzornika kočevskega in novomeškega okraja, ki sta oba izšla iz naših vrst. V krepkih besedah je orisal načela in cilje Slom. zveze, v kateri naj bi se zbralo vse slovensko katoliško učiteljsko. Naš narod pa, bodisi inteligent ali preprosti kmetič, vé, da je Slomškova zveza organizacija katoliškega učiteljskega, v tem, ko se v nasprotnem taboru zbirajo svobodomiselnici učiteljskega stanu in nasprotniki katoliško organiziranega ljudstva. Opozarjal je, da je nezdržljivo, biti član Slomškove zveze, obenem pa tudi član kake organizacije, pa bodisi sokolske, ki se boji ali sramuje katoliškega imena. Če misli kdo izmed nas, da je z letnino, ki jo odrine za Slomškovo zvezo, že vse odpravljeno, ali pa, da je s tem plačana zavarovalnina za kako dobro službo ali podporo, se jako vara. Slomškova zveza je bila ustanovljena z najidealnejšimi cilji in v časih, ko nihče izmed nas ni mogel misliti, da bodo tisti faktorji, ki so naklonjeni na-

šim stremljenjem, imeli odločilen vpliv v deželi. Poleg lastne stanovske organizacije je treba, da naši člani podpirajo in sodelujejo pri vseh organizacijah, ki so osnovane na tistih verskih načelih kakor naše društvo, seveda to le toliko, v kolikor jim dopušča čas.

Pozdravili so zborvanje: Tovariš J. Polák, tovariš St. Vrhovec, vodja vzgojevališča in dež. šolski svetnik Adolf Sadar, dekan Skubic, poslanec Škulj in za novo podružnico, katera se ustanovi 2. julija t. l. pod imenom krška podružnica, tovariš Pirnat in župnik Lavrenčič.

V odbor nove podružnice so voljeni: Milan Tomšič, predsednik; Rudolf Pečjak, podpredsednik; Slavko Schweiger, tajnik, Rezika Podbojeva, blagajničarka; odbornika Karolina Rigljer in katehet Kovačič iz Loškega potoka. Nato je imel predavanje tovariš Pečjak: Kako poučuj in kako občuj z otroki, da boš zbujal ljubezen in čut prisrčnosti.

Med slučajnostmi je vabil g. nadzornik Štrukelj vse pričujoče, naj bi se v obilnem številu udeležili izleta novomeške podružnice (4. junija) v Črnomelj. Končno se je sklenilo, da bo prvo po-

družnično zborovanje meseca oktobra v Loškem potoku. Poudarjati moramo, da je vladalo ne le pri zborovanju, marveč tudi pri banketu in pri celi prireditvi neskaljeno, odkritosrčno veselje. Bog blagoslovi novo podružnico! Sch.

Novo mesto. Dolenjska podružnica »Slom. zveze« za novomeški in črnomeljski okraj je zborovala 14. maja v Novem mestu. Kdo bi si mislil, da se bo naša še mlada podružnica v tem okraju tako hitro okrepila! Navzlic slabemu vremenu smo našli v dvorani Rokodelskega doma 40 članov in članic in več duhovnikov.

Predsednik g. Fr. Štular je izborno vodil zborovanje ter iskreno pozdravil vse došle člane in goste. Ker naša zborovanja niso namenjena zgolj medsebojnemu razgovoru, se je tudi topot preskrbelo za poučno predavanje. Predavala je učiteljica gđc. Josipina Vrce o vzgoji značaja v ljudski šoli. V kratkih, jedrnatih in bodrilnih besedah je gđc. predavateljica izborno rešila svojo nalogo, za kar je žela občo pohvalo.

Vzgoja

Ne prezreti! Slovenci imamo toliko listov, da se je pred letom že resno govorilo, če ne bi jih kazalo kako združiti. Na vseh poljih hočemo biti veliki; za vzgojno mladinsko slovo smo pa bili doslej morda malo vnemarni. »Vrtcu« in »Angelčku« ne odrekamo pomena in vrednosti. Uredništvo se trajno trudi, da bi našla ta dva lista zavetje, če ne po vseh krščanskih hišah, pa vsaj pri vseh mladinoljubih in po vseh slovenskih šolah. Toda ne gre, kakor bi bilo pričakovati. No, saj ne bo zamere, če rečemo, kar se tu in tam na uho ujame: »Malo več napredka... Ali bi se ne dala stereotipnost v obliki, v slikah itd. nekoliko izpremeniti?... Podpiramo in naročamo radi; a še raje in z veliko večjim uspehom bi agitirali, če bi se lista malo pomladila. Predvsem pa — čemu dva lista? Združimo jih in na-

pravimo en sam vzoren, lepo opremljen, z mikavnimi sličicami okrašen list srednje cene. Delali bomo zanj z ognjem in navdušenjem. Primerjajmo mladinski list nasprotnikov. Priznati treba, da ga njega lastniki in pristaši negujejo z marljivostjo, ki je vredna posnemanja; podpirajo ga moralno in materialno.«

Ker je ta list (»Zvonček«) vsebinsko vsaj povečini plaval v neki vodi, da ni preveč vzbujal odpora med katoliškimi pedagogi, dasi pozitivno za krščansko vzgojo menda ni ničesar storil, ga doslej naši časopisi niso dostikrat imenovali.

Nedavno pa smo prejeli pismo, ki v njem neki predsednik krajnega šolskega sveta prosi tega-le nasveta: »Kaj naj napravim z nekaterimi letniki »Popotnika«, »Zvončka«, »Naše bodočnosti« in »Domačega ognjišča«, ker v šolarski

(oziroma učiteljski) knjižnici jim ne morem odkazati prostora?¹ Tako medla stvar, kot je »Zvončkova« vsebina, ne more in ne sme biti duševna hrana naše dobre in zdrave mladine. L. 1913., št. 4., ima n. pr. neko velikonočno pesmico, ki opeva sv. Jurija — čisto v poganskem zmislu. V letošnji 5. številki (str. 120) čitam sledeče: »Iz šolskih zvezkov štiri-zrazrednice v St. Juriju ob Taboru: Ljubezben do domovine. Na polju stoji znamenje, v katerem se blišči krasna podoba. Pa ni slika ne Device, ne svetnika in svetnice tudi ne. To znamenje ne stoji na polju, ampak to je v mojem srcu podoba mile slovenske domovine. Njej (domovini brez Device!?) bom zvesto služila do konca življenja.«

Mladini dajmo tečne hrane in ne podirajmo s frazasto omlednostjo najvišjih vzorov in idealov. Vzgojimo mladino, da bo zvesta Bogu in častila prečisto Devico, pa bo zvesta brez dvoma tudi domovini. List, ki širi mlačnost in hladno vsakdanost brez trdne krščanske podlage, ne more utrjevati kremenite značajnosti ter bo več škodoval nego koristil; saj je bilo nekoč čitati, da je na Francoskem prav vsled tega tako daleč prišlo v verskem oziru, ker so katoličani pustili, da se je bohotno širilo medlo časopisje, ki ni pokazalo nobene barve, ampak je skrito, previdno in dosledno zavajalo bralce v versko malomarnost.

Za mladino je najboljše čtivo komaj dobro. Vprašam torej, kakšno mnenje imajo naši krajni šolski sveti o zgoraj naštetih časopisih? Da »Popotnika« in »Naše bodočnosti« ne naročajo in ne podpirajo, je jasno in umevno. Rad bi pa slišal sodbo o »Zvončku« še od drugih strani. Kaj pa, ali ne obstoji neka ministrska odredba, ki daje navodila glede izbire knjig in listov za šolsko knjižnico? Prosim sveta in pojasnila...« Toliko iz tega dopisa. Pristavljamo:

Ministrstvo za pouk in bogočastje je res izdalo dne 12. julija 1875, točka 2., neko naredbo, ki ima namen zabranjevati, da se ne vtihotapijo v šolsarske

knjižnice neprimerni ali morda celo škodljivi spisi. Glasi se: »V šolsko knjižnico se ne sme sprejeti nobena knjiga, če se je nabavila potom nakupa, ali pa če jo je kdo daroval, ako je na dotični šoli nastavljeno učiteljstvo ni natančno prečitalo, presodilo in spoznalo za primerno, kakor to velevajo določila, navedena ob začetku te ministrske odredbe.« — §§ 80. in 138. š. i. u. r. pa velevata, da mora biti šolska knjižnica v stanju, ki ustreza namenu vzgoje in učnemu namenu. — Da ima krajna šolska oblast važno besedo pri vzgoji in dolžnost podpirati učiteljstvo v vseh stvareh šolske discipline in vzgoje, je jasno iz § 84. š. i. u. r.

Sicer pa prepuščamo diskusijo o sproženem vprašanju cenj. somišljenikom ter pričakujemo praktičnih navodil v tej važni zadevi.

Nerodna leta. S tem nekoliko trdim, a prikladnim imenom se navadno označujejo mladostna leta, prehod iz otročje v mladeniško in deklško dobo. Glavni znaki te dobe so: velika neotesanost, vihravost, glasno kritiziranje vsega, občutljivost in neka grobost nasproti drugim, česar se mladeniči pozneje sami sramujejo.

Zdravniki smatrajo to dobo za nekako fizično bolezen. S pomnožitvijo moči v mišicah in spretnosti pri njih uporabi, z razširjenjem duševnega obzorja, s probujajočo se zavestjo možato-sti, ki se v tej dobi polašča mladine, se družni neka ošabnost, poraja se hrepenenje upreti se vsaki disciplini in lepemu vedenju; grobost in nasprotovanje jim je nekaka slast.

V tej dobi se izogibljejo nekateri dečki z nekim preziranjem deklic in otroške družbe in so najraje v družbi enako starih in enako mislečih tovarišev. Drug drugega prekašajo v neumnostih, izmišljujejo si zaničljive izreke in priimke o ljudeh, kateri jim imponirajo in katerim se morajo pokoravati. Njih samozavest je neizmerna in se kaže v bahanju, pri čemer pa večkrat zaidejo v pretiravanje in laži.

Profesorje, učitelje in mojstre dečki v tej dobi najbolj sovražijo, vse vezi

¹ Odkar dopisnik predseduje krajni šolski oblasti, navedenih listov šola ne naroča več.

² Op. poroč.

discipline so jim predmet zaničevanja in posmeha. Vsi so pri tem neizrečeno smešni in zahtevajo velike, brezmejne potrpežljivosti. Ostre kazni in trdi opomini zbujejo pravi upor.

To stanje ni bolezen. Nobene boleha-vosti ni opaziti na njih; spé in jedo dobro, napredujejo v šoli in pri učenju rokodelstev in postanejo iz njih dobri možje in poštene žene.

To so res leta spolnega razvoja, leta dozorevanja, ki se začenjajo pri dečkih v 15.—16. letu in trajajo včasih celo do 25. leta. Pri deklicah se pa začenjajo s 14. letom in se končajo z 18.—20. letom.

Vzgojevanje je v tej dobi zelo obteženo. Vzgoja se mora pravzaprav ome-jiti le na to, da kroti to divjost, katera se nikakor ne sme trpeti, toda tudi ne zatirati, ker prav v tej prekipevaajoči sili je najboljši material za prihodnji značaj in izobrazbo človeka.

Vzgoja ne sme v teh letih porojene močne samozavesti zametavati ali zatirati; če se namreč zlomi z ostro disciplino, posmehovanjem, kaznimi in podobnimi sredstvi, postane človek boječ in potuhnjen. Blagor otrokom, ki imajo v teh letih modre vodnike, blagor pa

tudi vzgojiteljem, katerim se posreči divje, ne še izgubljene mladeniče v tej kočljivi dobi z ljubeznijo nase navezati in si tudi njih ljubezen v tej nemirni dobi nezmanjšano ohraniti.

Za razumno in ljubeznivo opozarjanje je mladina v tem času dokaj dostopna in tudi se na ta način pri nji več doseže kot s strogotostjo. To bi morali imeti pred očmi ne samo starši, ampak tudi mojstri in učitelji, ki često ne razumejo takih otrok in jih večkrat po nedolžnem kaznujejo. Upori na šolah in samoumori dijakov, o katerih se vedno bolj pogosto sliši, so brez dvoma včasih tudi posledica nesporazumljenja med gojenci in učitelji. Mladenič naleti povsod na odpor; nikdo ni z njim zadovoljen, povsod je karan in kaznovan. Kadar najbolje misli, ga starejši ne razumejo in ga ostro in sarkastično sodijo. Kaj čuda, če izgubi ravnotežje, zlasti če mu še doma nič ne izpregledajo. Kmalu krene s prave poti, življenje se mu celo pristudi, značaj se mu uniči. Namesto postavnega, neomajnega in vztrajnega moža zraste iz nade-polnega mladeniča človek brez pomena in brez pravega ponosa. In takih imamo že, žalibog, dovolj. V. H.

Raznoterosti

Alkohol — in starost. Na Ruskem v vasi Misur (okraj Tersk) živi 142 letni Kavdin Elojew. Bil je trikrat oženjen ter je še vedno čvrst. Njegov najmlajši sin je dosegel že lepo starost 82 let. Kavdin Elojew ni užival nikdar alkoholnih pijač.

Budimpeštansko učiteljstvo ječi pod liberalno-framasonskim pritiskom. Meseca aprila so imeli zborovanje ter zahtevali, da se mora verstveni pouk iz šol odpraviti. Namesto krščanskega nauka naj bi se vpeljal brezverstveni moralni pouk. Krščanski meščani pa so ob istem času sklicali kar tri protestne shode obenem. Povsod so soglasno sklenili, da se pošlje posebna spomenica naučnemu ministru, kakor tudi mestnemu magistratu. V spomenici so brezpojojno

zahtevali, da se mora verstveni pouk v šolah ohraniti in varovati, obenem so pa glasno ugovarjali proti brezverski nameri svobodomiselnih kulturobojnežev. Govorili so na teh shodih profesorja Cserny in dr. Bartha, patra Biró in Tomesányi, učitelja Hanisch in Urbányi in poštni nadoficial Kasztroszky.

Protestnemu zborovanju sta se pridružila tudi radikalni poslanec grof T. Batthyáni in bivši naučni minister grof Albert Apponyi, ki sta pismeno izrazila svoje zahteve, da se mora verstveni pouk kot temelj vse vzgoje na vsak način varovati in ščititi.

Tečaji S. K. S. Z. Koncem julija, oziroma v začetku avgusta priredi S. K. S. Z. dva učna tečaja: a) agrarno-politični, ki bo trajal pet dni, in

b) obrtno-politični tečaj, ki bo trajal dva dneva. Prvi bo obsegal sledeče točke: 1. Carina. 2. Kredit. 3. Življenska moč srednjega in malega kmeta. 4. Kmet-trgovec. 5. Kmet in strojna moč. 6. Žitna skladišča. 7. Kupčije z mlekom in mlekarскими izdelki. 8. Živina. 9. Les. 10. Agrarno-politični zakoni v Avstriji in posamnih deželah. 11. Zavarovanje. 12. Razdolževanje. 13. Kmet-obrtnik. 14. Kmet-kupec. 15. Deželni pridelki (eksport). 16. Kolonat. 17. Kmet in njegovi davki. 18. Kmet — občinske in deželne naklade. 19. Organizacija kmečkih zvez. 20. Kmetijsko delavstvo. 21. Kalkulacija v kmetiškem gospodarstvu. 22. Splošna izobrazba kmetiškega stanu. 23. Kmet in vojaštvo. 24. Deželna kultura. — Drugi pa: 1. Položaj male obrti. 2. Razvoj in pregled obrtne zakonodaje. 3. Stanovska obrtna organizacija. 4. Kreditno obrtno združništvo. 5. Produktivno obrtno združništvo. 6. Obrtno zavarovanje. 7. Obrtno šolstvo. 8. Skrb za obrtni naraščaj. 9. Stroj v mali obrti. 10. Obrtno pospeševanje. 11. Mala obrt in carinska politika. 12. Naša domača obrt. — Čas in kraj tečajev se bo pravočasno naznanil. Na obeh tečajih bodo predavali priznani strokovnjaki. — Samo vprašanja, ki bi jih moralo vse učiteljstvo, ki živi in deluje med ljudstvom, poznati in jih širiti ter razlagati! Gotovo sta ta tečaja v prvi vrsti potrebna učiteljstvu; zato se vabi k udeležbi. Priglasiti se je do 20. julija vodstvu S. K. S. Z. Skušalo se bo za udeleženo učiteljstvo izposlovati kake podpore ali vsaj kake ugodnosti.

Nov učni načrt za mesto Berlin zahteva na vseh ljudskih šolah osemrazredni sistem. Poskrbljeno pa je, da dobe otroci, ki stopijo v življenje že iz 7. razreda, nekak dokončni pouk, dočim se v 8. razredu vsa tvarina še nekako poglobi, poleg tega se pa mladina tega oddelka pripravlja v prvi vrsti za praktično življenje. — Tudi za otroke, ki ne pridejo čez 6. razred, se smejo osnovati posebni oddelki, ki jih imenujejo »Abschlußklassen«. Gospodinjstvo in ročna dela smejo posamezni okraji vpeljati kot obvezno ali pa kot neobvezno tvarino. Splošno pa se je

snov za vse razrede precej skrčila, kar je povsem odobravati. Novi učni načrt je stopil v veljavo letos o Velikinoči.

Delovna šola. V Avgsburgu so bili uvedli za poizkušnjo nekaj razredov z delovnim poukom. Za nadaljnjo prakso se je zdaj sledeče zaukazalo: 1. Delovni pouk je naučni princip, ki naj se organizirano združi z vsemi predmeti. 2. Delovni pouk naj se more vršiti v učni sobi. 3. Tehnika naj ne bo pretežka ne za učitelje ne za otroke. 4. Stroški naj bodo zmerni.

Nova meščanska šola. Cesar je potrdil sklep štajerskega deželnega zbora zadevajoč ustanovitev nove deške meščanske šole v Zalcu.

Namesto birme. Jasno sliko o soc. demokraški vzgoji dobimo iz poročila o soc. dem. mladinski posvetitvi, ki so jo uvedli v Bremenu namesto zakramenta sv. birme. Neki učitelj, ki je bil odpuščen, ker je nastopal v soc. demokraških mladinskih društvih, je imel posvetilni govor. Vsak gojenec je potem prejel posebno geslo ali rek. Nekatere naj navedemo: »Bodi zadovoljen, da si človek.« — »Delo ni sramotno.« — »Svoboda ne bo zatrta, dokler kovači železo kujejo.« — »Noben Bog ti ne pomaga; pomagati si moraš sam.« — »Cerkev ima velik želodec, je požrla cele dežele, a se ni prenasitila.« Tudi svetopisemske izreke je izrabljaj: »Črka mori; duh je, ki oživlja.« »Delavec je vreden svojega plačila.« — Vsak gojenec je dobil tudi po eno knjigo. Posvetitev je bila zaključena s pesmijo »Wir sind die Schmiede, die die Zukunft hämmern.«

Ameriški sistem šolske samovlade. Drastičen zgled takozvanega šolskega »Selbst-gouvernementa« se je pripetil nedavno v neki gorski enorazrednici, kjer poučuje še mlada gščna učiteljica. Med gojenci se je nahajal tudi razposajenec, ki ga ni bilo moč ukrotiti; zdelo se mu je menda za malo, da bi mu taka drobna gospodična ukazovala. Ko le ni miroval, je bilo pa njegovemu korenjaškemu sosеду le preveč; stegne se k njemu, pa mu reče: »Če ne boš dal miru, te bom po šoli tako premikastil, da boš imel dosti.« — Razposajenec je bil ozdravljen.

Sodbe gospodarskega lista o naših abecednikih. V letošnji 6. številki »Gorenjca« je objavljena v preudarek dež. š. sveta takale kritika: Na slovenskih ljudskih šolah na Kranjskem so v rabi trije abecedniki. Prvemu je naslov: Berilo za občje ljudske šole, I. del. Sestavila Fr. Gabršek in A. Razinger. Strani je 34. Cena vezani knjigi 50 vinarjev. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg v Ljubljani. Drugi ima napis: Moja prva čitanka. Priredil Ivan Krulec, c. kr. vad. učitelj. Strani ima 107. Trdo vezana knjiga stane 75 vin. Izšla je v c. kr. zalogi šolskih knjig na Dunaju. Tretja knjiga se glasi: Moje prvo berilo. Sestavil Karel Wider. Cena vezani knjigi 70 vin. Strani ima 95. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Vsi trije navedeni abecedniki so pripuščeni kot učne knjige od c. kr. naučnega ministrstva na ljudskih šolah. Ako pregledamo te tri abecednike po obsegu, spoznamo, da je Widrov najdražji. In vendar ga vrivajo liberalni učitelji jako vneto v šolo. Slike v njem so prave karikature za »Dan«, ne pa za šolsko knjigo. Čudno dirne človeka tudi, ko vidi, da ima ta abecednik pač napis: »Z Bogom začni vsako delo!«, v berilnem delu pa ni sestavka, ki bi kaj spomnil na Boga. V onih dveh abecednikih so pa lepi sestavki, nanašajoči se na versko mišljenje. Značiti zato nič prav ne dišita liberalnim učiteljem. Če že nočejo imeti v šolah Gabrškovega abecednika, ki je vsled nizke cene zelo priporočljiv, zakaj se ne bi uvedel Krulčev, ki je res opremljen z lepimi slikami in je le pet vinarjev dražji od Widrovega? Ali morebiti ne ugaja liberalnim učiteljem cesarjeva podoba? Sploh pa je neumestno, izpreminjati vedno abecednike. Ako je v rabi le en abecednik, ga rabijo po trije, štirje otroci iz ene družine. Ravnotako nepripravno je pa tudi dandanes, ko se selijo delavski družinski očetje iz enega kraja v drug kraj, da se mora zavreči knjiga in kupiti druga, ako pride na šolo, kjer imajo drug abecednik. Vobče bi pa storil deželni šolski svet na Kranjskem prav, če bi posnemal dež. šol. svet na Štajerskem. Ta namreč lani ni odobril sklepa okrajnih

učiteljskih konferenc gornjegrajskega in vranskega okraja, da se uvede Widrova knjiga »Moje prvo berilo«.

»Gorenjec« št. 6.

Šolska tablica. Pravijo, da je včasih tudi v tem napredek, če se kdo oprime starega. Tako se zdi, bo tudi s starimi skriljnatimi tablicami, ki so se bile umaknile papirnatim zvezkom. Čujejo se glasovi, da po vpeljavi zvezkov otroci veliko manj pišejo in da so vsled tega uspehi dokaj slabši; radi tega so jeli nekateri iznova hvaliti prednosti »dobre stare« ploščice, kakor se je izrazil Pestalozzi. Na Francoskem se opaža enako gibanje. Tam so imeli poprej tudi samo zvezke, zdaj pa so že po vseh ljudskih šolah uvedli skriljnate ploščice, ker so se prepričali, da dosežejo otroci v deželah, kjer pišejo na tablice, dosti lepše uspehe in lepšo ročno pisavo. Po Nemčiji so bile ploščice deloma še v veljavi. Nekatera mesta so jih mislila poslednji čas opustiti; toda sodba od drugih krajev jim je vzela pogum, da se bodo premislila, zlasti tudi zato, ker so tablice prirejene v toliki popolnosti, da vsestransko ustrezajo. Povrnitev k staremu je dostikrat napredek.

Razlika med znanjem in redom v spričalu. Vojno ministrstvo na Dunaju je z javnim odlokom priznalo, da znanje učencev dostikrat ni v soglasju z redom v spričalu. Lani (julija 1913, št. 932) je vojno ministrstvo poslalo dunajskemu okrožnemu šolskemu svetu pismeno opozorilo, naj se učencem ne dajo boljša spričala, nego jih zaslužijo; seveda omenja odlok samo take učence, ki nameravajo biti sprejeti v kako vojaško vzgojevališče. Zdi se pa, da bi bilo prav, če bi tak ferman imel splošno veljavo.

Odkod prosveta? Nasprotniki Cerkve kaj radi pokažejo na Švedsko kot deželo napredka. V resnici je Švedska med prvimi deželami, ki imajo prav malo analfabetov, in jo vsled tega po pravici imenujejo prosvetljeno zemljo. Toda takozvanim antiklerikalcem je verska šola nespojljiva z napredkom kakega naroda; po tem bi človek sodil, da na Švedskem ne marajo verstvene vzgoje. Ali uprav nasprotno: Ves na-

predek na Švedskem prihaja iz konfesionalnih šol. Šolska uprava na Švedskem je decentralizovana. Vso moč in oblast nad ljudsko šolo ima ondi farna skupščina in šolski svet, ki ima eksekutivo. Na čelu šolskega sveta je pastor; pridodeljeni so mu štirje člani, ki jih izbere skupščina. — Prva točka šolskih naredb zahteva versko vzgojo; verstveni nauk je obligatno vpeljan po vseh šolah. Ako je na Švedskem ljudska prosveta tako napredovala, je pripisovati kleru in tesni zvezi, v kateri sta Cerkev in država.

»Vrhbosna« 1914, št. 10.

Iz abstinence kroga. V zadnjem Slov. Učitelju« smo čitali zanimivo poročilo o »Učiteljski protialkoholni zvezi«, ki je priredila 8. aprila redni občni zbor. Le-tega bi se bil še marsikdo rad udeležil, če bi bil dosti in pravočasno objavljen. Zato tukaj nekaj misli: Z a d n j i č a s j e, d a s e v s a k u č i t e l j p o g l o b i v p r o t i a l k o h o l n o g i b a n j e, d a d o b r o

spozna vpliv alkohola na človeški organizem ter nad vse zle posledice pijančevanja, ki uničuje blagostanje, srečo v družini in narodu, spravlja ljudi ob dobro ime, ob poštenje, ob imetje, ob domove, zastruplja in ubija ljudi na duhu in telesu, učitelju samemu pa razdira uspehe v šoli. V resnici zaveden in vnet učitelj naj torej uporablja šolski in prosti čas, svoj vpliv, svoje zmožnosti v to, da se pitje alkohola vsaj znatno omeji, kar bo seveda najlaže dosegel, če se tudi sam vzdržuje alkoholnih pijač B. M.

Sto let stari ljudje. V Bolgariji je 3883 oseb, ki so stare nad 100 let; en stoletnik pride na tisoč prebivalcev, v Nemčiji pa na milijon prebivalcev. V Rumuniji je 1074 stoletnih starcev, v Srbiji 573, na španskem 183, na Francoskem 113, v Italiji 198, v Avstro-Ogrski 183, na Angleškem 92, na Ruskem 89, na Švedskem 10, na Norveškem 23, v Belgiji 5, na Danskem 2, v Švici 0.

Slovstvo in glasba

Izobraževalna knjižnica. I. zvezek. Ponatis iz »Gorenjca«. Cena 40 vin. s poštino vred. V Kranju 1914. Izdaja, zalaga in tiska »Tiskovno društvo« v Kranju.

Prvi zvezek, ki je te dni izšel, obsega na 64 straneh zanimive Koblarjeve zgodovinske spise: »Stoletnica osvobojenja

Cerkve»; »Slikarji v Kranju«; »Kako so nekdanj rekrute lovili« in »Francoska gimnazija v Kranju«. Ob koncu zvezka je P. Bohinjec dodal za Koblarjevo 60-letnico naslove vseh zgodovinskih spisov, ki jih je dekan Koblar priobčil od leta 1879. do danes. Knjižici je priložena tudi slika avtorjeva.

Razpis učiteljskih služb

V litijskem okraju. Na štirirazrednih ljudskih šolah v Litiji in Višnjigori in na dvorazredni ljudski šoli na Vačah se razpisujejo učiteljske službe v stalno nameščenje. Rok do 30. junija.

V radovljiškem okraju. Služba učitelja na štirirazrednici na Koroški Beli. Prošnje do 28. junija.

V črnomaljskem šolskem okraju se razpisujejo v stalno nameščenje službe učiteljev-voditeljev na enorazrednicah:

v Božjakovem, v Radencah in v Zagzadcu. Prošnje do 1. julija.

V kranjskem okraju. 1. Po eno nadučiteljsko mesto na dvorazrednicah v Naklem in v Žabnici. — 2. Učno mesto na dvorazrednici na Trati v Poljanski dolini.

Ljubljanski okraj. Učiteljska služba na trirazrednici v Hrušici. Prošnje do 10. julija 1914.

Velikodušen dar. Na najlepši način je pokazal simpatije do naših pedagoških organizacij duhovni svetnik preč. g. Jurij König, župnik na Vinici. Poslal je »Slomškovi zvezi« in »Društvu slovenskih katehetov« po eno hranilno knjižico

z vlogo sto kron ter postal s tem ustanovnik obeh društev. Blagemu dobrotniku krščanskega učiteljstva in iskrenemu prijatelju katehetskega napredka — topla zahvala. Bog plačaj stotero!

Današnja številka ima 32 strani.

